

1098

E 88

1098
C. 88

1098
C. 88

T O M J O N E S ,

T E

L O N D O N .

T O O N E E L S P E L

I N V I J F B E D R I J V E N ,

G E V O L G D N A A R H E T F R A N S C H E ,

V A N D E N H E E R

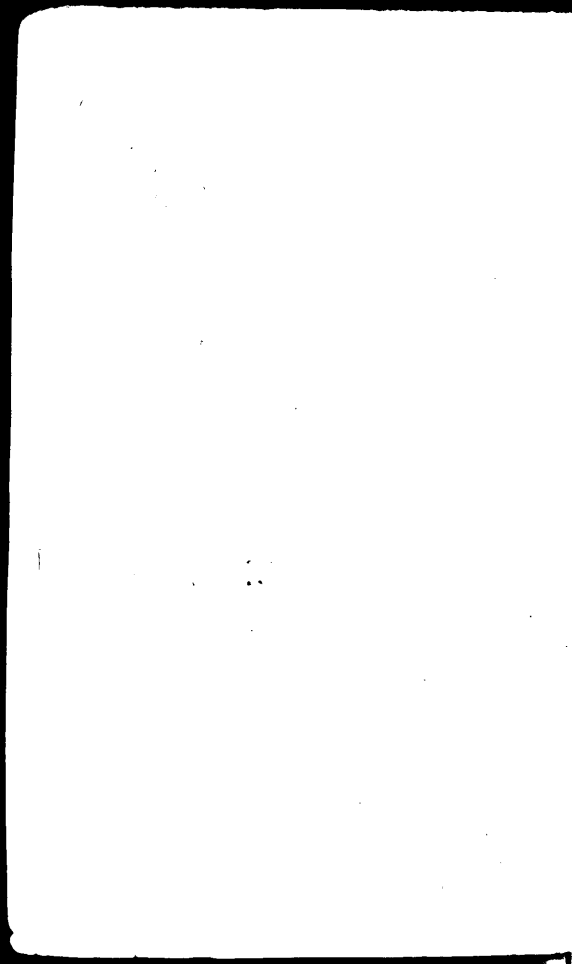
D E S F O R G E S .

NED.
LETTERK

Spectatoriaal Tooneel, VI. Deel, II. Stuk.

Te A M S T E R D A M , *bij*
H. V A N K E S T E R E N .

T O M J O N E S,

T E

L O N D O N.

T O N E E L S P E L

I N

V I J F B E D R I J V E N.

Gevolgd naar het Fransche van den
Heer *Desforges*.

VI. DEEL.

D

PER.

P E R S O N E N.

MILORD FELLAMAR.

ALWORTHY.

WESTERN.

TOM JONES.

BLIFIL.

SQUARE.

PATRIDGE.

EEN OFFICIER. (*in Zeë-Officiers montering.*)

EEN CIPIER.

LADJ BELLASTON.

MEVROUW WESTERN.

MISS SOPHIE.

JUFVROUW MILLER.

BETTIJ.

Zwijgende.

GEORGES.

FRANK.

*Het Stuk speelt te London , dan aan 't huis van
Jufvrouw Miller , dan bij Ladij Bellaston ,
en dan in 't gevangenhuis van Newgate.*

TOM

TOM JONES TE LONDON.

TONEELSPEL IN VIJF BEDRIJVEN.

E E R S T E B E D R I J F.

E E R S T E T O O N E E L.

Het tooneel verbeeldt de gemeene Zaal in 't huis van Jufvrouw Miller. Door een gemeene Zaal verstaat men zoodanig een vertrek, in een Logement of huis daar Kamers verhuurt worden, 't welk tot gemeen gebruik is van alle die genen die er geloogerd zijn, en waarin ook gemeenlijk alle deuren der verscheide vertrekken uitkomen.

Jufvr. MILLER, PATRIDGE, (zij zijn reeds op 't toneel, bij 't ophalen van 't gordijn, en vervolgen hun gesprek.)

Jufvr. MILLER.

Waarlijk! ik ben zeer verwonderd over het geen je me zegt, hoe is 't mogelijk, mijnheer Alworthij vader van Tom Jones!

PATRIDGE.

Ja, Jufvrouw Miller! dat is wel zeker.

D 2

Jufvr.

Jufvr. MILLER, (*ter zijde.*)

Na 't geen ik gezien heb, twijffel ik er fterk aan. (*tegen Patridge.*) Hoe het zij, mijnheer! zij hebben een en dezelve ziel, en men vindt in weinig menfchen zulke deugden als zij bezitten. Beiden zijn zij mijne waardige weldoenders geweest, mijne weldadige vrienden, en mijne getrouwe voorftanders. Mijn Man toen hij ftierf liet mij als arme Weeuw en Moeder in de akeligfte omftandigheden zitten. Mijnheer Alworthij komt en helpt mij uit deze ellende, hij huurde dit huis voor mij, gaf er mij meubilen in, en liet mij al het voordeel, van er kamers in te verhuuren, genieten, hij behieldt alleen voor zich het gebruik van een of twee vertrekken, wanneer noodzakelijke bezigheden hem in deze Stad riepen, hij nam mijn Broeder Square tot zich, en vertrouwde hem de opvoeding van den jongen Blifil. — Tom Jones aan den anderen kant heeft naauwlijks eenige weken in mijn huis gewoond, of hij bewaart de eer van mijn Dochter, en hij wordt hier door de behouder van mijn gantsch geflagt. — Waardige ftervelingen! aandoenlijke en goedhartige zielen! de Hemel zal u om uwe uitftekende deugden gewis zegenen!

PATRIDGE.

Mijn hart voegt zijn wensch bij de uwe, Jufvrouw Miller! dat de Hemel de dierbaarste zijner zegeningen op hun beiden doe nederdalen! — *Per Jovem!* zij zijn het nogtans beiden aan wien ik mijn ondergang te danken heb.

Jufvr.

Jufvr. MILLER.

Hoe is dat mogelijk , mijnheer?

PATRIDGE.

Door een kwalijk verftaan.

Jufvr. MILLER.

Zonder te veel te vragen , mag ik weten?....

PATRIDGE.

Ik weet dat ik u gerust vertrouwen kan , *infandum*
Regina jubes renovare dolorem....

Jufvr. MILLER.

Vervolg.

PATRIDGE.

Het is nu ruim vier en twintig jaren geleden , dat de Satan mij een poets fchuldig was , en in zijn kop kreeg om een lief klein kindje in het midden van 't bed van den Heer Alworthij te brengen ; en daar men nooit heeft kunnen ontdekken hoe dat kindje daar gekomen is , zoo is de Heer Alworthij of de Satan zelve de Vader van dat Kind ; ondertusfchen was Jones zulk een fchone jongen dat de gantsche waereld mij voor den Vader hieldt ; het geheele dorp begon het te geloven , een ieder was geërgerd ; de fijnen spogen vuur en vlam tegen mij , zij hielden fttaande dat ik de eifelijkfte der misdaden begaan had , zij bragten het zoo ver dat de Heer Alworthij mij verliet en geheel ophieldt mij eenige weldaden te bewijzen zoo gaat het met het Fortuin :
modo leta manet , vultus modo fumat acerbos.

Jufvr. MILLER.

Wel nu?

PATRIDGE.

In dien tijd was ik Schoolmeester, en ik had altoos mijn ambt met roem waargenomen; dan helaas! ik zag nu dag voor dag mijne scholieren heen gaan, kortom! ik zat moederziel alleen in mijn school tegen stoelen en banken Horatius te expliceren. Eindelijk de gantsche boel verdween, en ik was in de noodzakelijkheid van zelve ook te verdwijnen; toen moesten het scheermes en 't lançet mij de kost bezorgen, hoe mager die ook was, deedt ik nogtans schone kuren, hier heelde ik een arm, daar zette ik een kakebeen op zijn plaats, eindelijk ik heb het twintig jaren in Upton zoo uitgehouden; mijn gelukster geleide er onzen beminnelijken jongeling, die met een gering stuivertje geld wech gejaagt was uit het Kasteel van den Heer Alworthij, en van gedagten was om op de Koninglijke vloot dienst te nemen.

Jufvr. MILLER.

Maar ik hoor nog geen 't minste bewijs dat de Heer Alworthij Vader van Tom Jones is.

PATRIDGE.

Hoe zou men met eenige waarfschijnlijkheid er een ander med kunnen beschuldigen?

Jufvr. MILLER.

Hij! die zoo regtvaardig, en zoo aandoenlijk is? hij, hij zoude een onschuldigen straffen over een misdaad, diën hij zelve begaan had? neen, mijnheer! dat is afgrijsfelijk verdenken, dat iemand, die Alworthij en zijne deugden kent, nooit geloven kan en

wat

wat dit betreft geloof ik dat gij zeer kwalijk onder-
rigt zijt. Daar en boven zijn eigen kind het huis uit
te jagen, daar was hij nooit in staat toe geweest.

PATRIDGE.

Weet gij dan niet dat eene ongelukkige liefde....
(tegen zig zelve) stil.... ft.... ft....

Jufvr. MILLER.

Gij zwijgt. Ei spreek openhartig, ik maak nooit
misbruik van 't geen men mij vertrouwt.

PATRIDGE.

Als dat zoo is dan kan ik u spreken van Sophie, de
Dogter van Sir Western, een oud en schatrijk edel-
man, dood vijand van al wat maar Lord is, sterk drin-
ker, en groot jager, en die na zijn honden niets liever
in de waereld heeft dan zijn Dogter. Tom Jones niet
minder bekwaam in 't jagen, en in alles de behendig-
ste zijnde, was wel schielijk de boezem vriend van
den ouden Heer, maar hij verstond zig ook heel schie-
lijk met Sophie, zij beminden elkander even veel;
alles gong naar wensch.... wanneer op een zekeren
ogtend verscheen de Zuster van den ouden Heer, die
jaarlijks gewoon was haar Gotisch Kasteel te verlaten
om eenigen tijd haar Broeder te komen bezoeken, en
hem met hare *politique* voorzeggingen en *speculationen*
te vervelen of in slaap te praten; ras meende zij met
haar al doordringend oog te zien dat Sophie in 't ge-
heim Blifil beminde, en zij dagt er zoo verzekerd van
te wezen dat zij er haar Broeder van sprak, die er
terstond genoeg in nam, en het huwelijk ten eersten

vaststelde; hij vliegt naar 't Kasteel van Alworthij, stelt hem de zaak voor, bepaalt ze met hem, en doet alles in een oogenblik af; hij komt te rug en vindt Jones aan de voeten van zijn Dogter, hem de deur uit te jagen, en weér bij Alworthij te rug te keren, was het werk van een oogenblik; hij noodzaakt Alworthij hem wech te jagen; de ongelukkige Jongeling weent en vertrekt zonder spreken. Sophie gedwongen om met Blifil te trouwen neemt de vlugt en komt te London. Ik ontmoet den bedroefden Jones, door medelijden aangedaan verbind ik mij aan zijn lot, hij ontdekt mij alles. Wij komen bij u, wij zoeken Sophie overal doch te vergeefs. Maar, *motus*, want ik ga mijn plicht een weinig te buiten, en zoo Jones ooit te weten kwam.... had ik alles te vrezen.

Jufvr. MILLER.

Wees gerust, ik weet zeer wel de geheimen, die men mij vertrouwt, te bewaren. Maar zie daar mijn Heer Jones zelven, vaarwel! ik ga heen.

PATRIDGE.

Ik volg u; mij dunkt hij ziet er zeer verwilderd uit.

(Tom Jones komt op 't toneel, terwijl Patridge er nog is, hij wenkt hem met de hand om heen te gaan.)

T W E E D E T O N E E L.

TOM JONES. *(alleen.)*

Mijn ziel lijdt veel sinds deze ontmoeting — ik vind naar eindelijk weér mijne dierbare Sophie, dat aanb-
bid

biddelijk voorwerp dat mij nog alleen het leven doet beminnen; de Hemel heeft mij haar weder doen vinden.... maar waar?.... bij wie?... bij haar die haar aan mij zocht te onttrekken, bij Ladij Bellaston! bij haar die door giften en weldaden als mijn vriendin voorkomt, maar in waarheid niets dan de medevrijster van Sophie is....uwe medevrijster, Sophie!... ach! gij kunt er geene hebben, u alleen te beminnen is mijn lot, mijn geluk, mijn leven. Heb ik een ogenblik gedwaald, ben ik zwak geweest, ach! ik was geen meester van mijn drift, maar ongetrouw, ondankbaar, dat kan uw minnaar nooit wezen..... Maar hoe! ontschuldig ik mij voor mijn zelven, zal ik het ooit aan haar kunnen doen, laaghartige daar ik ben! gij hebt de onschuld die gij beminde verraden, zijt haar ontrouw geweest! gij hebt haar misleidt. — Maar vlei u niet dat gij ooit uw geweten zult misleiden.

D E R D E T O N E E L.

TOM JONES, Jufvr. MILLER.

Jufvr. MILLER.

Een onbekend perfoon heeft mij zoo even dit briefje voor u ter hand gestelt, mijnheer!

TOM JONES.

En gij geeft u zelve de moeite,...

D 5

Jufvr.

Jufvr. MILLER.

Het is alleen mijn iever om u te dienen, die mij hier doet komen.

(Jufvr. Miller gaat aan 't eind van de kamer eenige meubels schikken, terwijl Tom Jones den brief leest, hij toont onder 't lezen zeer aangedaan te zijn.)

TOM JONES.

Hemel!

Jufvr. MILLER, *(ter zijde.)*

Wat is hij ontsteld! *(tegen Jones.)* mogelijk veroorzaakt dit fchrift u zoo veel ongenoegen, als ik op uw gelaat meen te lezen.

TOM JONES.

Dit gefchrift, neen, Mejufvrouw!

Jufvr. MILLER.

Vergeef 't mij, mijnheer Jones! zekerlijk moet mijn vrijmoedigheid u verwonderen, maar mijn hart neemt zoo veel deel in uwe omftandigheden, dat gij het mij vergeven zult; om mijn iever, om mijne jaren, om mijne ondervinding kunt gij mij eenig vrouwen fchenken; ik smeek er u om in den naam van den edelmoedigen Alworthij — in den naam van Mif Western.....

TOM JONES, *(ter zijde.)*

Wat wil dit zeggen. *(tegen Jufvr. Miller.)* Alworthij! — Mif Western! wat betekenen die namen?

Jufvr. MILLER.

Perfonen die u zeer dierbaar zijn.

TOM

TOM JONES.

Die ongelukkige Patridge heeft mijn geheim verraden — hij zal er voor gestraft worden....

Jufvr. MILLER.

Dat zou mij in mijn ziel leed doen, om u te verraden bemint hij zijn Heer te veel; ik ben het die hem verleid heb, ik alleen, mijnheer! ik brandde van verlangen om dien waardigen jongeling nader te kennen, die in dien korten tijd dat hij bij mij gewoond heeft zoo vele gelukkigen gemaakt heeft.

TOM JONES.

Terwijl u mijn ellendig lot bekend is, zoo beklag mij dan, Jufvrouw Miller! vertroost dit hart, dat door droefheid gepijnigd wordt, dat door berouw van een gescheurd wordt, en dat door schaamte verfmelt; ook heb ik een vertrouwd vriend nodig, in wiens boezem ik mijn beklemd hart kan uitstorten.

Jufvr. MILLER.

Ja! ik zal de troost van uw beklemd hart wezen 't welk schoon zwak en onvoorzigtig, in zig zelve deugdzaam is; ik zal er de hoop van geluk in doen herleven.

TOM JONES.

Van geluk! — Hoor mij eerst, en oordeel dan zelve.— Verdreven uit Sommerfet, kom ik herwaards, ik zoek hier over al het voorwerp van mijne liefde, op zekeren avond was ik op 't bal — onder den toevloed van menschen gaf ik nauwkeurig acht op iedere vrouw, die ik zag, geene ontging aan mijn
op

opmerkzaam oog; eindelijk roep ik uit „neen! dat „ is mijn Sophie niet” een vrouw die mij hoorde, spreekt mij aan, en geeft mij te kennen, dat zij in staat is mij veel overtollige moeite te besparen. Verheugd van door haar iets van Sophie te vernemen volg ik haar overal, eindelijk verlaat zij 't bal, en ik breng haar te huis, maar ik zie dat ik bij Ladij Bellaston ben. Ik spreek van Sophie — nauwlijks wordt ik gehoord; ik dring aan — maar ik zie niet zonder aandoening, dat Miladij liever zag dat ik haar over haar zelve onderhieldt — door duizend weldaden.... wierdt de dankbaarheid mij een pligt.... ik onderwierp mij aan 't lot — dan van daag, Mejufvrouw! heb ik Sophie gezien! maar waar bij die zelve Ladij Bellaston! daar, daar heeft Sophie haar schuldigen minnaar ontmoet. — Ik ondertusfchen, ik herstel mij zoo veel mogelijk van de dodelijke verwarring daar hare tegenwoordigheid mij in gessort had, en niet edelmoedig genoeg om mij schuldig te bekennen, zoo bedrieg ik haar op nieuw, op 't eigen ogenblik dat haar aanbiddelijke mond mij vergiffenis beloofde van alle mijne misdaden. Zie daar in hoe ver ik mij verlaagd heb! leugenagtig! ontrouwheid! ondankbaarheid! laaghartigheid! Zie daar mijne deugden! zie daar het regt dat ik op haar toegenegenheid heb. Ik ben een valsch mensch, zonder gevoel, zonder eer, en gij! gij wilt dat ik aan een geluk geloof! geluk voor mij! — neen! ik voel te wel de knaging van een ontrust geweten, ik leg in een afgrond daar ik te vergeefsch tragt

tragt uit te worstelen; ik heb de reine deugd verongelijkt, ik heb de liefde beledigd..... en hij, die beide verraad is onwaardig het daglicht te beschouwen.

Jufvr. MILLER.

Om opregt te spreken, mijnheer! zoo vind ik u wel schuldig maar nog honderd maal beklagenswaardiger, dan, om u hier uit te redden dient er een sterken flap gedaan te worden; gij dient volstrekt met Miladij te breken.

TOM JONES.

Maar, Hemel! ondankbaar te wezen! na zoo vele weldaden! — dat is onmogelijk.....

Jufvr. MILLER.

Maar zoo ik u een middel aan de hand geef, onschuldig in zig zelven, dat haar noodzaakt om nog heden dezen dag met u, het eerst, te breken?

TOM JONES, (*haar den brief overgevende.*)

Zie daar, en lees, Mejufvrouw!

Jufvr. MILLER, (*lezende.*)

„ Terwijl men niet zeer kundig behoeft te wezen, „ mijnheer! om het raadsel op te lossen van uwe „ ontmoeting met mijn nig, zoo behoorde ik naar de „ welvoegzaamheid, u nooit weder te zien. Maar, „ ongelovige als ik ben, zoo zoek ik mij nog voor „ te stellen dat gij onschuldig kunt wezen. Ik wagt u „ morgen ogtend ten negen uren precies. — Ik zal voor „ u alleen te huis zijn.”

TOM

TOM JONES.

Wel nu, Mejufvrouw! welke mogelijkheid om met haar te breken!

Jufvr. MILLER.

Hier is ze.

TOM JONES.

Den brief!

Jufvr. MILLER.

Ja, mijnheer! hij fchrijft u net den ftijl voor, op welken gij Miladij moet antwoorden, en terwijl zij zoo op de welvoegfaamheid gefteld fchijnt te wezen, dient gij haar zonder omwegen voor te ftellen — wat een eifelijk leven is dat!....

V I E R D E T O N E E L.

TOM JONES, Jufvr. MILLER, PATRIDGE.

PATRIDGE, (*hard komende aanlopen.*)

Schielijk, fchielijk, mejufvrouw! daar is volk gekomen, alles wagt naar u. (*Jufvrouw Miller gaat heen*) wel, mijnheer! wat een groot nieuws!.... welk een geluk voor ons!... *gaudia post luctus!*....

TOM JONES.

Ondraaglijke Pedant! — wanneer zal je eens met je ellendig latijn uitscheiden? zeg mij dan....

PATRIDGE.

Ja, mijnheer! ik heb hem met deze twee oogen gezien.....

TOM

TOM JONES.

Maar wie?....

PATRIDGE.

De Heer Alworthij zoo kers versch aangekomen, mede brengende den Heer Western en zijn politieke Zuster — paerden! postiljons! — 't is een zekere waarheid, mijnheer! je krijgt Sophie vast of ik heb 't mis, en dat....

TOM JONES.

Hemel! is 't mogelijk! (*tegen Jufvr. Miller die inkomt*) ô, Jufvrouw Miller? kan ik 't geloven?

Jufvr. MILLER.

'T is maar al te waar, en 't geen nog erger is, is dat ze terstond hier in de zaal zullen komen, dit is de eenige plaats daar ik ze ontvangen kan.

TOM JONES, (*radeloos.*)

Och! Jufvrouw Miller! red mij....

Jufvr. MILLER.

Zoo 't mij mogelijk is — laat ons bedaard wezen — wacht! ik bedenk daar.... hier naast in het kabinet zal je een geheime trap vinden, die bij de grote trap uitkomt,.... hij is moeilijk te vinden, de deur is agter in een kas....

TOM JONES,

Ik ben u alles verschuldigd.....

Jufvr. MILLER.

Wagt mij op uw kamer — daar zijn ze, ga schielijk heen.

(*Tom Jones en Patridge gaan schielijk in 't Cabinet.*)

V I J F.

V I J F D E T O N E E L.

ALWORTHIJ, WESTERN, Mevr. WESTERN,
BLIFIL, SQUARE, Jufvr. MILLER.

WESTERN.

Ho! ho! voor dit maal hebben wij haar op 't spoor,
en ze zel drommels fijn van lucht moeten wezen zoo
ze niet in 't net komt.

ALWORTHIJ.

Ik breng hier nog al een talrijk gezelschap, Jufvr.
Miller!

Jufvr. MILLER.

Ik ben zeer verheugd, mijn Heer! u te mogen
zien.

ALWORTHIJ.

Ik had geen tijd om u te voren te doen waarfchou-
wen, want wij moesten ogenblikkelijk vertrekken;
maar mogelijk is ons gezelschap wat te fterk, kunt gij
ons wel alle bergen?

Jufvr. MILLER.

Ja, mijn Heer! 't huis is groot genoeg, mag ik u
de kamers laten zien?

ALWORTHIJ.

Gaarne.

*(zij vertrekken alle, behalven Western
en zijn Zuster.)*

Z E S.

Z E S D E T O N E E L.

WESTERN, MEVR. WESTERN.

WESTERN, (*hen naziende.*)

En jij Zuster! jij blijft ten minsten hoop ik?

MEVR. WESTERN.

Niet lang, Broeder! ik heb u gezegt dat zwaarwigtige zaken mij aan 't Hof deden verschijnen, daarom ga ik bij Ladij Rutland mijn intrek nemen.

WESTERN.

Dan hadden wij je daar wel met het rijtuig kunnen brengen.

MEVR. WESTERN.

Ik begreep dat het allernoodzakelijkst was, dat ik hier eerst kwam.

WESTERN.

Waarom?

MEVR. WESTERN.

Waarom! om u wel te herinneren het geen ik u zoo dikwils voor gehouden en geraden heb, begrijp toch dat hier toegevendheid nodig is.

WESTERN.

Hartelijk dankbaar, Zuster! je raad is zeer schoon, maar om ze mij te herinneren behoefde je geen stap uit den weg te gaan — dezen avond ga ik de meid halen — maar de drommel! 't is wat laat. — Neen! morgen, dan verzeker ik je dat ik ze heb.

MEVR. WESTERN.

Morgen!

VI. DEEL.

E

W E S.

WESTERN.

Ja! morgen.

Mevr. WESTERN.

En hoe meen je dat aan te leggen?

WESTERN.

Morgen ogtend vroeg haal ik haar uit haar bed.

Mevr. WESTERN.

Dat is dan die fraaie Staatskunde, die je wonderbaarlijke geest denkt in 't werk te stellen! wie heeft ooit een vredes-onderhandeling zien voordzetten met een geweldigen inval?

WESTERN.

En ik wou wel eens weten hoe dat in ons geval, een vredes-onderhandeling &c. &c. te pas komt? Is er dan dertig jaren tijds nodig, dien jij ten minsten met Couranten lezen doorgebracht hebt, om te weten hoe een Vader zijn verloren Dogter weder terug neemt? Toen dit Ding mij verliet, is ze toen niet regel regt naar Badij Bellaston gevugt? die gediensstige Ladij verzekert mij in haar brief dat zij alle oogenblikken gereed is, haar aan mij over te geven. Nu versta ik volstrekt niet dat, dat later dan morgen is. Ho! ho! ik laat zoo ligt niet los het geen ik in de hand heb.

Mevr. WESTERN.

Zoo, mijnheer kon goedvinden zig eens te laten onderwijzen, zig eens aan een kundiger oordeel kon overlaten, zou ik hem zeggen: Laat morgen zoo te-
gen den middag uw Compliment aan Miladij maken,
en laat haar vragen wanneer het haar zal gelegen komen
dat gij uw opwachting bij haar komt maken; dit is de

ma-

manier waar op men met lui van 't hof verkeert, dit is de mode, het *decorum* dat bij lui van aanzien aangenomen is, en zulk foort van lui komt men maar zoo niet overvallen.

WESTERN.

Dat is schoon en wel gezegt. Maar ik, ik ben van die lui, die een ander geen oogenblik doen wagten, maar daarom ook niet wagten wil; in spijt van de *mode* en van de hooffsche lui, zal ik morgen met het kriecken van den dag mijn Dogter gaan halen. Het scheelt mij weinig wat de lui er van zeggen, ik, ik neem mijn eigen goed te rug overal waar ik 't vind.

(*Hier komen de vorige personen weder terug.*)

Mevr. WESTERN.

Meen je dat, mijnheer!

WESTERN.

Zekerlijk.

Mevr. WESTERN.

Als dat zoo is, dan blijf ik onveranderlijk *neutraal*. Uw Dienaresse, Heeren! vaarwel wijze en door en door kundige Broeder!

WESTERN.

Met hart en ziel vaarwel, waarde, allerbeste Zuster!

Z E V E N D E T O O N E E L.

ALWORTHIJ, WESTERN, BLIFIL, SQUARE,

Jufvr. MILLER.

WESTERN, (*tegen Blifil.*)

Vrees niets, mijn kind! morgen zal je ze hebben, ik blijf nooit ter halver weg steken. Met haar ver-

doemd *decorum* zouden wij 't spoor wel missen. Hoor zoo de meid nog koppig is en ons tegen staat, zoo sluit ik haar zonder genade tusfchen vier muren op. Hier op kun je lui alle staat maken. Nu, Mejufvrouw! eens ter zake gekomen, je geeft ons zekerlijk besten wijn, Bordeauxen wijn, hij kost wat hij kost, als hij maar *est* is; wat bliefje?

Jufvr. MILLER.

Ja, mijnheer!

WESTERN.

Zoo! dat is eerst spreken. (*tegen Blifil*) ga je meê?

BLIFIL.

Het aangenaam vooruitzigt van een lang gewenscht huwelijk!....

WESTERN, (*tegen Blifil*.)

Zotten hond! (*tegen Square*) En jij, beste maat, ga jij dan meê, want ik gis dat de liefde jou, zoo wel als mij, fchoon laat eten en drinken. Wat onzen deftigen Alworthij aangaat, ik verg hem niets, hij is een groot Philofooph, hij doet het maar éénmaal op een dag, 's avonds eet hij nooit, en het zou een misdaad wezen hem van zoo een fchoone levenswijze af te helpen.

ALWORTHIJ, (*grimlagchende*.)

Ik volg u.

WESTERN.

Waaragtig! meen je het! allerbest! (*tegen Square*) kom.

A G T S T E T O N E E L.

ALWORTHIJ, BLIFIL.

ALWORTHIJ.

Wel nu! had ik reden of niet om voor Sophie te vrezen? gij ziet dat men volstrekt besloten heeft haar te dwingen. Wat dunkt je 'er van Blifil?

BLIFIL.

De Hemel behoe mij, dat ik op deze wijze zou willen gelukkig zijn, en zoo ik daarom durfde denken, zou Miss Sophie de grootste reden hebben om mij te verachten. Daar en boven zie ik, dat ik toch van haar hart te winnen zal moeten afzien, die Jones de eenige oorzaak van haar vlugt, die verachtelijke Jones, heeft haar zoo ver gebragt!

ALWORTHIJ.

Waarom toch in hem de oorzaak van haar vlugt gezogt? Zij vreesde maar om u tot man te krijgen, en zonder om Jones eens te denken, heeft zij u alleen maar ontvlugt.

BLIFIL.

Hoe het zij, Ladij Bellaston is zeer ongerust finds dat zeker kacerel haar schuilplaats ontdekt heeft. Dat is zeker Tom Jones, en hij is tot alles in staat, hij zal zeker tragten Sophie te schaken. Zou het tot uw eige rust niet beter wezen, dat gij hem buiten's lands voor altoos bande?

ALWORTHIJ.

Neen! — ik heb de strafheid reeds ver genoeg met hem getrokken, een weinig toegevendheid moedigt aan, en brengt somtijds het hart weder te regt. Daar en boven zullen de wetten hem wel straffen zoo hij zig schuldiger maakte. De Hemel dult ook geen verharde boosheid, Blifil! en vroeg of laat zal een kwaaddoender zijn loon ontvangen. — Maar wij worden gewagt, laten wij binnen gaan.

*(Hij gaat heen.)*BLIFIL, *(alleen.)*

Gehate Jones! ik zie dat mijn Oom u nog bemint. Maar waar gij ook schuilen moogt, en hoe groot het gevaar ook wezen mag, ik zal ontdekken waar jo zijt ik zal je ondergang bewerken, en mij wreken.

Einde van het eerste Bedrijf.

T W E E D E B E D R I J F.

E E R S T E T O N E E L.

(Het toneel verbeeldt een prachtig gemeubileerde kamer in 't huis van Ladij Bellaston.)

Ladij BELLASTON, *(alleen, zittende te schrijven aan een tafel.)*

(Zij schelt, en Bettij komt.)

Laat ik geen tijd verliezen. — Bettij! ik denk dat het reeds dag bij mijn nigt zal wezen, zoo zij zonder zig te *géneren* hier kon komen, zou zij mij *plaisier* doen, ga en vraag het haar. Laat George en Frank hier komen.... *(Bettij gaat heen)* De brief, dien ik aan Jones geschreven heb, is regt naar mijn zin; mij dunkt dat alles slim overlegd is.... *(George en Frank komen in.)* *(tegen George hem een brief gevende.)* George! bij Lord Fellemar, in eige handen, schielijk..... *(George gaat heen.)* Jij, Frank! dezen brief daar je gisteren geweest zijt, aan 't huis van Jufvrouw Miller. *(Frank gaat heen.)* Hij is het dan! die de domheid durft hebben om mij den *titel* van Mevrouw Jones aan te bieden, waarlijk de trek is verregaande!..... maar behendig overleid; zijn aanbiddelijke verscheen onverwagt voor zijn gezigt; en of hij nog verliefder op dat ding geworden is, zoo overleit hij het zoofijn, dat hij, om met mij te breken, en om geen schuld aan zijn kant te hebben, mij een huwelijk voorstelt. *Gerafneerde Tom Jones!*

nu zend ik je zeker heen..... ik wil 'er de comédie van hebben, gij zult 'er de *dupe* van wezen, arme ziel! wist je dan niet wat 'er in je briefje stak, wat ik 'er meê uitvoeren kan!.. men komt.... 't is ons Landmeisje!... waarlijk mijn haat tot haar is zoo opregt als mijn verachting voor hem.

T W E E D E T O O N E E L.

Ladij BELLASTON, SOPHIE.

Ladij BELLASTON.

Welk een frische en blozende couleur! gij hebt zekerlijk van den nacht gerust en wel geslapen, zoo het mogelijk was, zou ik zeggen dat gij nog schoo-
ner zijt.

SOPHIE.

Mevrouw!.....

Ladij BELLASTON.

Ik weet niet of ik gedroomt heb, maar ik kan niet uit mijn gedagten zetten of die jongman, die gisteren avond, het gelukkige memorie boekje, dat gij verloren, en hij gevonden had u wederbragt, in eigen persoon is de beminde mijnheer, Tom Jones.

SOPHIE, (*verschrikt.*)

Mijnheer Jones!

Ladij BELLASTON.

Hij zelve....

SOPHIE, (*met gemaaktheid grimlachende.*)

Dat is wel wonderlijk gedacht!

Ladij BELLASTON.

'T is maar een gedagte.... voor 't overige kwam
hij

hij mij wel voor, wel gemaakt, en echter wat gemeene manieren.....

SOPHIE, (*met een onvrijwillige drift.*)

Mijnheer Jones? Mevrouw?

Ladij BELLASTON.

Wel neen! de jongman van gisteren avond meen ik..... want ik geloof niet dat de rust van uw ziel zeer zou gestoord zijn geweest, zoo Tom naar dezen Jongen vreemdeling had geleken. Maar ter zake! Ik heb een goeden raad nodig, mijn lieve Vriendin! en onze vriendschap eischt dat gij opregt zijt; de zaak raakt een huwelijk; bedaar toch!..... 't is voor mij. Een zeker jongman biedt mij zijn hart en hand aan. Je zoudt het nooit geloofd hebben... ik ook niet.... maar 't is dat hij dol verliefd op mij is.... zie daar! oordeel zelve; daar is den brief....

SOPHIE, (*het schrift erkennende.*)

Heemel! ach, Mevrouw!

Ladij BELLASTON.

Lees toch!

SOPHIE, (*den brief willende terug geven.*)

Ongelukkige!

Ladij BELLASTON, (*weigerende dien aan te nemen.*)

Neen! ik moet ze in uw handen laten — ik heb gebeefd over het ongenoegen dat ik u zou veroorzaken, ik heb mij uwe droefheid voorgesteld.... maar ik heb begrepen dat het ver te verkiezen was u een oogenblik te bedroeven, dan u voor altoos ongelukkig te zien.

SOPHIE, (*met standvastigheid.*)

Dat oogenblik van droefheid, Mevrouw! is voorbij; ik voel de standvastigheid in mijn hart herleven; mijn oogen zijn geopend, en ik zal dien weg volgen dien uwe goede raad en dereden mij voorschrijven, maar... mijne tranen kan ik niet bedwingen.... ik schaam mij zelve.... maar ik zweer dat het de laatste zullen zijn die mij die meinedige ontruikt..... ja! ik veracht hem zoodanig dat mijn hart ver boven hem zou verkiezen.... de dood..... of Blif!

D E R D E T O O N E E L.

Ladij BELLASTON, SOPHIE,
TOM JONES.

TOM JONES, (*in 't inkomen.*)

Miss Sophie! groote Hemel!....

SOPHIE.

Ach! daar is hij zelve!

Ladij BELLASTON, (*tegen Jones.*)

Nader toch mijnheer!... hoe zijt gij zoo ontsteld?

SOPHIE, *tegen Ladij Bellaston.*

Vergun mij heen te mogen gaan....

Ladij BELLASTON, (*haar tegenhoudende.*)

Neen! Gij weet wel dat het nu de tijd niet is om heen te gaan.

TOM JONES.

Ik merk dat ik listig in den strik gelokt ben... hoe kan ik 'er mij ooit uit redden!

Ladij BELLASTON.

Wat zeg je, mijnheer! zoo gij door list in een strik gelokt zijt, hebt gij het vermogen er u gemakke-

kelijk uit te redden, want.... men ziet toch vroeg of laat de onschuld zegepralen, dan, mijnheer! zoo gij u zelven niet volkomen zuiver kent, vind ik het woord van strik een weinig ongepast: beoordeel u zelven en spreek.....

TOM JONES, (*buiten zig zelven, zig aan de kniën van Sophie werpende.*)

Sophie!

SOPHIE, (*hem terug slotende.*)

Gij moet antwoorden.....

TOM JONES, (*zig met edele fierheid ophoffende.*)

Wel nu! ik zal antwoorden. Men zoekt mij te onderdrukken..... en zoo ik mij zelven niet help ben ik zekerlijk verloren... verloren voor altoos!... ja! ik zal antwoorden.....

Ladij BELLASTON, (*met hoogmoedigheid.*)

Wat!

TOM JONES.

Alleen maar de waarheid, Mevrouw!

Ladij BELLASTON, (*spotachtig.*)

De waarheid, mijnheer! die is in het geschrift geprent dat ik zoo even van u ontvangen heb. Sophie zou met genoeg u mijn echtgenoot zien.

TOM JONES, (*verstomd.*)

Zij weet.....

Ladij BELLASTON.

Alles, mijnheer! laat ons niet meer veinzen, het zou ieder van ons drieën te veel hinderen. Ik heb, ik beken het, u in den strik gelokt, gij moest 'er noodwendig in vallen, dat wist ik zeker: Doch zoo gij u
mijn

mijn nigt waardig had gemaakt, zoude ik, niet tegenstaande de vooroordelen, niet tegenstaande uwe afkomst, mijn best gedaan hebben u haar Echtgenoot te maken, en uw beider geluk te bevorderen, dit was mijn voornemen....

TOM JONES, (*met een bitteren grimlach.*)
Opregtelijk, Mevrouw!

Ladij BELLASTON, (*met hoogmoedigheid.*)
Twijfel je 'er aan?

TOM JONES.
Vergeef 't mij; ik heb kwalijk in uw hart gelezen.

Ladij BELLASTON.
Kom, mijnheer! laat ons opregt spreken — ik geloof dat in uw oog mijn rijkdom vrij meer dan mijn persoon gewogen heeft, en dat in spijt van Sophie en mijn geringe bekoorlijkheden, het alleen mijn geld is dat u bewogen heeft bij mij uw hof te maken. Is 't niet zoo?, ... zeg nu de waarheid.

TOM JONES, (*na een weinig stilzwijgen.*)
Neen! ik zal ze verzwijgen.... de eer gebiedt dat ik mij zelven opoffere. Ik voel wat ik in 't oog van Sophie verlieze, maar in de uwen ten minsten, ben ik verzekerd dat ik 'er bij winnen zal.... gij overstelpt mij.... en ik!.... ik wil u sparen..... vaarwel Sophie!....

(*Hij vertrekt, bij beurten Sophie en Ladij Bellaston aanziende.*)

V I E R D E T O N E E L.

Ladij BELLASTON, SOPHIE.

Ladij BELLASTON.

Ho! ho! dat geheimzinnig stilzwijgen!..... die fiere houding! die gemaakte aandoenlijkheid!..... waarlijk! het zou alles zeer natuurlijk voorkomen, zoo de brief, bij geluk, niet alles bewees.

SOPHIE, (*in de hevigste ontroering*)

Laat ik mijn schande voor 't oog van de gantsche waereld gaan verbergen, en..... kon ik mij! helaas! voor mij zelve ook verbergen!.....

Ladij BELLASTON, (*haar tegen houdende.*)

Dit is ook u te kinderagtig aanstellen; 't is immers niet waard dat gij 'er u eens over bedroeft; daar en boven staat het aan u om alles gemakkelijk te herstellen; gij hebt in uw voordeel rijkdom, schoonheid, geboorte. Al de Jones en Blifils zijn u onwaardig, het is onder onze Lords dat gij een man moet zoeken. (*Hier verschijnt Lord Fellamar.*) Fellamar! welk een geluk!

V I J F D E T O N E E L.

Ladij BELLASTON, SOPHIE, Lord FELLAMAR.

Ladij BELLASTON.

Zijt gij 't waarlijk, Milord! welk een wonder.

FELLAMAR.

Ik vlieg op uw bev..... (*Ladij Bellaston geeft hem een teken*).... om het voorwerp dat mij alleen gelukkig kan maken te zien.

La

Ladij BELLASTON.

'T is, dat men twee gehele dagen geweest is zonder iets van u te vernemen.

FELLAMAR.

Bekijf mij maar niet..... ik ben genoeg te beklaagen, ik zie dat mijne tegenwoordigheid u moeite aandoet, bekoorlijke Sophie!.... dat koel onthaal....

SOPHIE.

Indien 't beleefd is, Milord! is het niet ongelukkig.

Ladij BELLASTON, (*ter zijde tegen Fellamar die verlegen wordt.*)

Stel u gerust..... (*overluid.*) Milord! je ziet dat mijn lieve nigt wat droefgeestig van humeur is; ik zal u zeggen.... (*tegen Sophie*) vergun mij dat ik Milord mede deel.....

SOPHIE.

Ik wilde heen gaan, Mevrouw! had ik wel ongelijk?

Ladij BELLASTON, (*met grootsheid.*)

Laat ons daar over heen stappen; ik zal zelve heen gaan.... uw geluk, Sophie! is het eenige wat ik beoog, en dat van Milord is alleen om zijn rijkdom en rang met u te mogen delen; hij biedt u zijn hand aan; wanneer men op zoodanig eene wijze bemint, verdient men wel dat men zelve spreken mag. (*met een bitteren grimlach.*) Milord! heeft de ongelukken van dezen dag niet veroorzaakt, het ongenoegen behoeft zig niet tot hem uit te strekken.

Z E S D E T O N E E L.

SOPHIE, Lord FELLAMAR.

FELLAMAR.

Bedaar toch....

SOPHIE.

Ach, Milord! uw ziel is edelmoedig; wanneer gij weten zult hoe ongelukkig Sophie is, zoo zult gij haar beklagen in plaats van haar droefheid te vermeerderen.

FELLAMAR.

Vleiende gedagten!.... ik wil mij uwer waardig maken.

SOPHIE.

Gij zult zien, Milord! dat ik mijn vertrouwen op u stel. Miladij zoekt mij in een slegte zaak te wikkelen, maar ik heb liever dat mijn opregtheid en uwe goedheid mij uwe achting doen verkrijgen. (*met veel aandoening.*) Gij ziet hier een ongelukkig slagtoffer van de liefde... ik verbeeldde mij bemind te wezen... Een verschrikkelijk geval heeft mij de oogen geopend, en voor altoos doen zien dat ik bedrogen was.... ik ben nog te veel ontsteld en aangedaan om den strik, dien men mij gespannen hadt, te kunnen ontwarren.... men heeft van voorlang samengezworen om mij ongelukkig te maken.... zij doen nog haar best... ô Miladij!...

FELLAMAR.

Gij doet mij evenwel het regt van te geloven dat zij mij niet tot medepligtigen heeft?

SOPHIE.

Milord!.... ik geloof evenwel dat gij hier besteld waart.

FELLAMAR.

Ik beken 't.

SOPHIE.

Oordeel zelve over haar handelwijze. Zij denkt dat ik mij uit spijt aan u zou overgeven, en zij durft u zulk een verachtelijk aanbod doen! zoudt gij dat kunnen aannemen?

FELLAMAR.

Ik zou 'er eer in stellen, en zonder die dierbare gift is 'er voor mij geen geluk.

SOPHIE.

Zoudt gij een hart begeren daar een ander bezitter van was; dat niet voor u, en dat nooit het uwe worden zou? ik acht u te veel om het te durven denken. Dit hart!..... tot ongeluk geboren, en zoo ongelukkig gevoelig, zal nu voor altoos in droefheid gedompeld blijven, en dag aan dag zal die vermeerderen..... ik vlugt voor altoos een gevaarlijke verbintenis waar in mijn Echtgenoot, door mij, ook zeer ongelukkig wezen zou.

FELLAMAR.

Aanbiddelijke Vrouw!.... laat mij ten minsten de hoop over, ik zal alles van den tijd, en van mijn trouw afwagten.

WESTERN, (*agter de schermen.*)

Wel nu! waar Duivel is ze?... zal je 't me zeggen of niet?

SOPHIE.

Mijn Vader?.... in dit oogenblik!.... welk een
weldaad!

WESTERN, (*nog agter de schermen.*)

Die schurk verstaat zig met de meid.

Z E V E N D E T O N E E L.

Milord FELLAMAR, SOPHIE, WESTERN,
eenige *knegts*, naderhand Ladij BELLASTON.

WESTERN.

Ho! ho! daar is dan eindelijk het verloren Lam.
Hartelijk ben ik verheugd je opgespoord te hebben;
waaragtig! je hebt op de reis veel geleerd geloof ik,
het reizen formeert de jeugd zegt men. Kom! kom!
marsch maar, Princes van Babijlon!

Ladij BELLASTON.

Welk een geweld! hoe neef! zijt gij 't?

WESTERN.

Ja, nicht! dat ben ik, den Hemel zij gedankt! Hoe
vaar je al, nog al wel? dat is goed, ik ook zoo; ik
heb dan eindelijk in mijn magt die schone die langs
bergen en dalen dien kaerel na liep, die bij me ziel
niet waard was dat hij mijn paarden oppaste; 't is voor
dien deugniet dat zij haar vader ontvlugte, en tegelijk
het schoonste huwelijk van gantsch Engeland.

Ladij BELLASTON.

Ja zeker! de grootste partij die zij ooit zou kun-
nen doen; maar zij heeft te veel verstand om er niet
in toe te stemmen.

WESTERN.

Wel nu! je hoort het, de gantsche familie is er voor..... kom, Sophie! wees een goed kind, gehoorzaam je vader....

Ladij BELLASTON.

Kom dan nader, Milord!

FELLAMAR.

Indien ik de toestemming van mijnheer verkrijgen mag, zal ik mij zeer gelukkig rekenen; de eer van zijn schoonzoon te worden is het grootste dat ik beoog, maar Miss Sophie moet een weinig aan haar zelve overgelaten worden.

WESTERN, *(met een norsche verwondering.)*

Wat vertel je, mijnheer! wie duivel ben je?

FELLAMAR.

Ik ben Lord Fellamar, die zig zeer gelukkig zal rekenen zoo uwe Dochter hem ooit tot haar man wil verkiezen.

WESTERN.

En jij! je zoudt mijn schoonzoon worden?..... een Lord in mijn familie!... maar mijn waarde Heer je droomt geloof ik; de Lords zijn niet gemaakt om zig met ons te verbinden.

FELLAMAR, *(met eene edele houding.)*

Ik kan veel verdragen van den vader van Sophie, maar die wijze mishaaft mij zeer, neem niet kwalijk dat ik u dit zegge.

Ladij BELLASTON, *(tegen Western.)*

Hoe! gij beledigt dezen edelmoedigen Heer, die zig met u wil verbinden?....

WES-

WESTERN.

Hij doet mij te veel eer aan.

Ladij BELLASTON.

Die aan 't Hof alles vermag, die uw Dogter bemint..... ik heb voor u ingestaan

WESTERN.

Maar men staat voor zig zelve in, en voor geen ander. Ik heb niets te schaffen met al je Lords; mijn Dochter zal trouwen met een braven Landjonker, een edelman van de Provintie, dat is 't geen haar lijkt.... en die is mij meêr waard als een Prins, ook heb ik sinds lang mijn woord gegeven. Vaarwel, Nigt!.... het spijt me de mocite die ik je aangedaan heb..... maar in een dergelijk geval zou ik voor u 't zelve gedaan hebben. Kom, Sophie! laten wij gaan, ik wil je niet meer uit 't oog verliezen.

FELLAMAR.

Ik ben zeer te vreden over u, mijnheer!

WESTERN.

Zoo veel te beter voor jou.

FELLAMAR.

Ik voel over uw wijze van handelen een onbegrijpelijke achting; met al mijn hart, vaarwel!

WESTERN.

Ja, vaarwel voor den drommel!

A G T S T E T O N E E L.

Ladij BELLASTON, Lord FELLAMAR.

Ladij BELLASTON.

Wel nu, Milord!

FELLAMAR.

Ik ben confuus.... hoe is 't mogelijk.

Ladij BELLASTON.

Moest gij op zodanig een wijze geweigerd worden.

FELLAMAR.

Welk een taal!..... wat een hoon! haar die ik bemin, Miss Western, is die de Dochter van dien schandelijken Landjonker!.... is 't mogelijk!

Ladij BELLASTON.

Zonder zijn haat tegen de Lords te rekenen, geloof ik dat een sterk ontbijt niet weinig mede werkte aan zijn onvergeeffelijke handelwijze.

FELLAMAR.

Zoo dat gij denkt, dat wanneer hij nugteren zal ge- worden zijn, hij zijn onregt zien zal?

Ladij BELLASTON.

Dat onregt is een bijzonder geluk voor u.

FELLAMAR.

Hoe dat?

Ladij BELLASTON.

Wel zeker! door den Vader gehoord kunt gij satisfactie of zijn Dochter eischen....

FELLAMAR.

Niets kan beter bedagt zijn; ik voldoe dus aan de eer, en aan mijn liefde.

Ladij BELLASTON.

Apropos! hoe hieldt Sophie zig met u?

FELLAMAR.

Ach! wat bemin ik haar!.... haar openhartigheid heeft mij alles ontdekt....

Ladij BELLASTON, *(met een schamperen grimlach.)*

Tot den naam van uw medevrijer toe?

FEL-

FELLAMAR.

Hij is haar onwaardig.....

Ladij BELLASTON.

Hij zal u nog in den weg wezen; ontdoe er u van.

FELLAMAR.

Door wat middel? Mevrouw!

Ladij BELLASTON.

Ach! op de onschuldigste wijze, en daar uw edele ziel zig omtrend gerust kan stellen; maar kent gij dien gevaarlijken medevrijer?

FELLAMAR.

Neen, Mevrouw!

Ladij BELLASTON.

Weet dan dat het een ongelukkige is, die vriend noch maag in de geheele waereld heeft; Alworthij heeft hem uit medelijden in huis genomen en opgevoed, maar, om gewigtige redenen zekerlijk, heeft hij hem nu de deur uit gezet.

FELLAMAR.

Is 't mogelijk! dat zoo een man Sophie heeft kunnen behagen.

Ladij BELLASTON.

Hij ziet er wel uit.... de *romanesque idées* van die Landlui zijn zoo singulier, dat men daar alles aantoe-fchrijven kan.... maar mij dunkte dat hij zeer geschikt is om in Amerika den Koning te dienen.

FELLAMAR.

Hoe! op zijn vrijheid een aanslag te wagen.

Ladij BELLASTON.

Behoeft men die in een misdadigen te ontzien?

FELLAMAR.

Is het er dan één?

Ladij BELLASTON.

Ik twijffel er niet aan.

FELLAMAR.

Te twijffelen, Mevrouw! is niet genoeg; wanneer het op straffen aankomt moet men zeker wezen.

Ladij BELLASTON.

Wel nu, Milord! gij zult het zijn.... en binnen kort zoo ik vertrouw, Tom Jones zal Sophie schaken uit de handen van haar Vader, want onder ons gezegt zij wenscht niets meer, hij zal met haar de vlugt nemen, en dat voor uwe oogen, en zij zal de schande van haar gantsche familie wezen, de wetten zullen hem om zijne misdaden straffen, en dan, Milord! dan zult gij zeker zijn..... Ik zie gaarne dat een vermogend man bevreesd is om misbruik van zijn magt te maken, maar ik wil ook dat hij er een redelijk gebruik van maakt, men kan te gelijk edelmoedig en verstandig wezen, zie daar het geval, Milord!

BETTIJ, (*binnen komende.*)

Mevrouw! daar is een Heer!

Ladij BELLASTON.

Wie is 't?

BETTIJ.

Hij zegt, dat hij Blijf heet.

Ladij BELLASTON.

Laat hij binnen komen. (*tegen Fellamar.*) Blijf bid ik u, Milord! dat is de Landjonker die voor Sophie uitgekozen is, en die meer waard is als een Prins.

NEGENDE T O O N E E L.

Ladij BELLASTON, Lord FELLAMAR,
BLIFIL.

BLIFIL.

Vergeef mij, Miladij! dat ik u mogelijk belet doe.

Ladij BELLASTON.

Men doet het nooit, mijnheer! wanneer men om zaken van aanbelang komt.

BLIFIL.

Dan breng ik mijne verontschuldiging mede.

Ladij BELLASTON.

Laat de tegenwoordigheid van Milord u niet hinderen, gij kunt gerust spreken.

BLIFIL.

Mag ik, Milord! wel van mijn achting verzekeren?

FELLAMAR, *(koel.)*

Zeer dankbaar, mijnheer!

BLIFIL.

Dewijl het mij vrijstaat te spreken, Mevrouw! zoo zal ik u zeggen, dat een woord in uw brief, op het subject van een ellendigen, uw agterdenken te kennen geeft; gij noemt hem niet, maar wij kennen hem maar al te wel; en mijnheer Alworthij, mijn lieve Oom, wetende hoe gevaarlijk hij is, doet u door mij uw bijstand verzoeken om zoo 't mogelijk is de misdaden voor te komen daar wij bevreesd voor zijn dat hij in vallen zal.

Ladij BELLASTON.

Wat kan ik doen, mijnheer! om uw Oom gerust te stellen?

BLIFIL.

Zoo er mogelijkheid was, Mevrouw! om hem naar onze Eilanden te zenden?

Ladij BELLASTON.

Wel nu, Milord! wat zeg je?

FELLAMAR.

Ik zeg, Mevrouw! dat het een wreedheid is.

Ladij BELLASTON.

Noemt gij een regtvaardige daad een wreedheid? Twee familien, Milord! stellen er u regter over, zij sneken er u om, haar rust hangt er aan....

FELLAMAR.

In dat geval wil ik wel. (*tegen Blifil.*) Breng mij, mijnheer! bij uw Oom Alworthij; een woord van hem is genoeg.

BLIFIL, (*verlegen.*)

Mijn Oom, die wegens ouderdom en ongemakken zijn Landgoed niet verlaten kon, heeft mij bevolen dit voor hem uit te werken.

FELLAMAR, (*na dat hij Blifil eenigen tijd sterk heeft aangezien.*)

Mag ik een paar woorden schrijven, Miladij! (*hij gaat aan de Tafel zitten, en schrijft.*)

Ladij BELLASTON.

Gaarne. (*ter zijde tegen Blifil.*) Hij zal het doen...

BLIFIL.

Zijn goedheid zal veel onheilen voorkomen.

Ladij BELLASTON, (*overluid tegen Blifil.*)

Wat man is toch die Jones?.... een ellendige?...

BLIFIL.

Ik zeg het met leedwezen maar het is een monster.

FELLAMAR, (*Blifil een papier overgevende.*)

Zie daar, mijnheer! lees hard op.

BLIFIL, (*leest.*)

„ Ik ondergetekende verklare gezonden te zijn door
„ den Heer Alworthij mijn Oom, thans op zijn Land-
„ goed, om uit zijn naam te solliciteren de pasfage
„ van eenen Tom Jones met het eerstvertrekkend fchip
„ naar de Coloniën.”

FELLAMAR.

Wil je dat ondertekenen?

BLIFIL.

Mag ik vragen, Milord! of deze formaliteit noodzakelijk is?

FELLAMAR.

Mijnheer! ik ben opregt, het kan zonder dat gefchieden.... maar 't is voor mij noodzakelijk, het komt hier op aan om te straffen.... ik heb er wel het vermogen toe, maar ik wil het niet doen zonder er ook het regt toe te hebben; deze verklaring zal mijne verdediging zijn.

BLIFIL.

Mijn Oom zou kwalijk kunnen nemen....

Ladij BELLASTON.

Hoe? dat je zijn wil ter uitvoer brengt, en hem voor altoos ontflaat van dat flegt fchepfel?

BLIFIL.

'T is dat een ondertekening....

FELLAMAR.

Ja! maar 't kan zonder dat niet-gefchieden.

Ladij BELLASTON, *(ter zijde tegen Blifil.)*

Teken maar! ik neem alles voor mijn rekening.

BLIFIL, *(ter zijde.)*

Dan is 't wel. *(overluid.)* Milord verzekert mij dan....

FELLAMAR.

Dat voor het einde van den dag Jones voor altoos uit Engeland zal verbannen wezen.

BLIFIL, *(na dat hij getekend heeft het papier aan Fellamar overgevende.)*

Ik heb getekend.

FELLAMAR.

'T is wel.

BLIFIL.

Milord! neem mijn dankzegging aan.

(Hij buigt zeer eerbiedig, en gaat heen, Miladij brengt hem uit.)

FELLAMAR, *(ter zijde.)*

Die monsieur Blifil speelt hier een droevige rol.

T I E N D E T O N E E L.

Ladij BELLASTON, Lord FELLAMAR.

Ladij BELLASTON.

Wel nu, vriendelijke, gedienslige Lord! zou ik niet wel wat reden hebben u te bekijken, dat een vreemdeling van u verkrijgen kan 't geen gij mij niet hebt willen toestaan.

FELLAMAR.

Gij kent mijn hart, en dat verontschuldigt mij; 't is met veel leedwezen dat ik iemand zijn ongeluk onderschrijf; daar en boven is dit juist mijn medevrijer, zal de waereld niet zeggen dat ik hem aan mijn wraakzugt opgeofferd heb? want de waereld trekt altoos de partij van den lijdenden, en de waereld heeft gelijk.

Ladij BELLASTON.

Dit kunt gij voorkomen door het geschrift van Blifil.

FELLAMAR.

Zonder dat zou het nooit geschied zijn..... maar 't wordt tijd, ik heb het beloofd, ik moet den man doen opzoeken.

Ladij BELLASTON.

Wagt!.... zijn adres?.... Sophie zou het u net kunnen opgeven.... ik weet het is half en half, 't is geloof ik in *Bond street* bij Jufvrouw Miller.

FEL-

FELLAMAR.

'T is wel....

BETTIJ, (*binnen komende.*)

Miladij! Mevrouw Western.

Ladij BELLASTON.

Breng haar in de groote Zaal. (*Bettij gaat heen.*)
 (*tegen Fellamar.*) Nu durf ik je wel verzekeren, dat
 Sophie voor u is; de statige Mevrouw Western, die
 dol is op alles wat maar naar 't Hof lijkt, zal u met
 al haar crediet bij staan; laten wij gaan. (*lachende.*)
 Maar pas wel op dat je conscientie onderweg niet
 alles bederft; een zwakke courage van een twijfelagtig
 hart kan ligt alle gemaakte ontwerpen nog in rook
 doen verdwijnen.

FELLAMAR, (*met deftigheid.*)

Wanneer de wroeging in ons hart begint op te wel-
 len dan silt men haar niet ligt door een boerderij....
 laat ons dan gaan, Mevrouw! de Hemel bewaar ons
 beiden voor een berouw dat te laat zou komen, en
 dat ik mij nooit zou kunnen vergeven.

(*Hij neemt Miladij bij de hand, en zij
 gaan samen naar binnen.*)

Einde van het tweede Bedrijf.

DER-

DERDE BEDRIJF.

EERSTE TONEEL.

(Het toneel verbeeldt de gemeene Zaal van Jufvrouw Miller van het eerste Bedrijf.)

Jufvr. MILLER, SQUARE.

Jufvr. MILLER.

Maar, Broeder! wat een man is dat!.... het is onmenschelijk, hij maakt een verschrikkelijk leven in mijn huis, hij haalt zijn Dochter wederom, en zonder eenige andere reden sluit hij haar op.... neen! neen! dat kan zoo niet gaan, mijn huis is geen gevangenis, ik zal het hem wel ter degen zeggen.

SQUARE.

Neen! zwijg liever, gij zoudt hem nog oplopende maken, en Sophie zou er door lijden.

Jufvr. MILLER.

Zoo hij zoo onredelijk is laten wij hem daar laten; een zaak die mij zeer ter harte gaat is dat de Heer Alworthij zoo vervalt.

SQUARE.

Dat is zeer zichtbaar.

Jufvr. MILLER.

Het verlies van zijn Zuster....

SQUARE.

Was voor hem zeer gevoelig.

Jufvr. MILLER.

Hier in dit huis heeft zij den geest gegeven, 't is nu al drie maanden geleden.

SQUA-

S Q U A R E.

Toen hij het gevaar vernam daar zijn Zuster in was, lag hij zelve op 't uiterste; hij zondt mij naar haar toe, en ik was hier bij haar overlijden tegenwoordig. Na mijn terugkomst op 't Kasteel, zou ik zeer kwalijk gedaan hebben mij bij dien teerhartigen Broeder ver-toond te hebben. Ik gaf aan Blifil den brief van zijn Moeder over, ik vertrok, en na mijn terugkomst heb ik den Heer Alworthij nog zeer bedroefd gevonden, een nieuw hartzeer treft hem sterk....

Jufvr. MILLER.

Wat is dat?

S Q U A R E.

Gij weet dat hij als een Vader dien Jongeling be-minde, die zijn Zuster, op haar sterfbed, betuigt heeft haar Zoon te wezen, Tom Jones.

Jufvr. MILLER.

Vervolg. (*ter zijde.*) Hemel! is 't mogelijk!

S Q U A R E.

Dewijl hij nu na deze bekentenis verplicht is Tom Jones tot zijn Neef aan te nemen, en dat een aantal van onvergeeflijke misdaden.....

Jufvr. MILLER.

Misdaden?

S Q U A R E.

Zekerlijk! is het er geen Sophie Western te scha-ken? en duizend andere, die niet sterk genoeg gestraft kunnen worden, hebben Alworthij doen overgaan om hem uit het huis te zetten.

Jufvr.

Jufvr. MILLER.

Weet Alworthij dat hij Oom van Tom Jones is?

S Q U A R E.

Wel de brief dien Blifil, toen ik na Bath vertrokken was, hem heeft moeten overgeven....

Jufvr. MILLER.

Heeft moeten overgeven — maar heeft hij 't gedaan?

S Q U A R E.

Kan men daar aan twijffelen.

Jufvr. MILLER.

Maar heeft de Heer Alworthij u onder 't fpreken doen blijken dat Jones zijn neef was?

S Q U A R E.

Ik zal nooit wagen, om met hem een woord van zijne Zuster noch van haar overlijden te fpreken.

Jufvr. MILLER.

Waarom niet?

S Q U A R E.

Om dat Blifil, altoos vol van tederheid en voorzigtigheid voor zijn Oom, mij gewaarschouwd heeft, toch wel zorg te dragen van alles te vermijden wat Alworthij het herdenken van zijne Zuster zou kunnen verlevendigen; hij lijdt genoeg dat hij Oom van dien flegten knaap is.

Jufvr. MILLER, (*ter zijde.*)

Arme Jones! nu zie ik waar u de flag van daan komt! (*overluid*) uw ftilzwijgen is voorzigtig; maar Broeder! 't is laat, en 't eten....

S Q U A R E.

S Q U A R E.

Zoo je denkt dat het klaar is ga ik heen; ik moet zien of de vrienden al weér t'huis gekomen zijn.

Jufvr. MILLER.

Vaar wel, Broeder! tot strakjes.

T W E E D E T O N E E L.

Jufvr. MILLER, (*alleen.*)

Blifil is dan de gevaarlijke vijand, die in Tom Jones een ongelukkigen Broeder vervolgt; de Oom is vast niet onderrigt, dat zie ik klaar, want waar zou dan de misdaad in bestaan van Sophie te beminnen? Alworthij en mijn Broeder, zij zijn beiden bedrogen; ik heb 't bedrog ontdekt, maar dat is niet genoeg, ik moet het aan den dag brengen, evenwel op een voorzigtige wijze. Edelmoedige Tom Jones! ik zal dan eenigzins kunnen beantwoorden het goede dat gij aan mij en aan mijn huisgezin gedaan hebt.

D E R D E T O N E E L.

ALWORTHIJ, WESTERN, BLIFIL, S Q U A R E,

Jufvr. MILLER.

W E S T E R N.

Toe schielijk, Jufvrouw! een fles Bourgognen wijn, (*Jufvr. Miller gaat heen.*) dat was daar een leventje, Buurman!

ALWORTHIJ.

Waar zoo?

WESTERN.

Ik heb gegeten bij Miladij, die mij gevraagd had, maar wat zag ik in 't inkomen? een gantsche armee van Vrouwen! — Ladij Wills, Ladij Ouels, Ladij.... dings.... en ik weet niet wie, een geheele natie Ladijs; ik ben nog doof van haar gebabbel; om kort te gaan ik ben drie quartier uurs geplaagt geweest door dien gantschen troep; gong ik naar de eene dan begon die weêr, vlugte ik naar eene andere, dan sneê die mij weer den weg af „'t is een brillante partij”, zei Ladij Wills; „de grootste van de stad” zei haar „Buurvrouw!” (*hij doet verscheide stemmen na.*) De deftige Bellaston zeide „het zou onvergeeflijk „zijn, eene dergelijke verbintenis te weigeren” en dan mijn Zuster om het maatje vol te meten, gaf me zoo van ter zijden nu en dan een streek die raak was, in 't eind zij hebben mij van zoo een verschrikkelijk humeur gemaakt, dat ik al de Ladijs, de Lords, Nigten en Neven voor den duivel heb gewenscht, en ik heb van mijn twee benen gebruik gemaakt, en op een draf hier naar toe komen lopen, nat bezweet, en meer dan half gek.

ALWORTHIJ.

Mishaagt u die partij?

WESTERN.

Een Lord! — ik haat ze alle tot den naam van Lord toe.... daar en boven weet je, dat ik je voor lang mijn woord heb gegeven.

ALWORTHIJ.

Ik ontfla er je van.

VI. DEEL.

G

WES.

WESTERN.

Wat blief je? laten wij elkanderen wel verstaan; het woord — niets is heiliger.

ALWORTHIJ.

Dat is zeker, maar hoor mij een oogenblik....

WESTERN.

Spreek maar op.

ALWORTHIJ.

Ik heb u verscheide malen gezegt, dat mijn grootste genoegen zou wezen mij met u te verbinden. De bijzondere hoedanigheden van uw Dogter, de bekoorlijkheden die zij bezit, haar goedaartig aandoenlijk hart, haar verstand, zedigheid, hare Engelachtige zagtzinnigheid, en duizend andere deugden, die boven allen lof zijn, alles bewijst mij meer en meer dat Sophie een schat is.

WESTERN, (*van vreugde wenende.*)

Zij!.... ach!.... 't is een kind dat meer dan goud waard is. (*tegen Blijf! dien hij hard op den schouder staat.*) Zij is voor u, mijn Zoon! 't is een gedane zaak, voor u alleen, al was ze nog tienmaal volmaakter.

ALWORTHIJ.

Haar aan hem vereenigd te zien zou mijn grootste geluk wezen; maar het zou verschrikkelijk zijn haar er toe te willen dwingen; ik wil wel bekennen dat ik verwonderd ben dat de wetten volmaakt dood zijn op het stuk van gedwonge huwelijken; hoe is het mogelijk! dat de instellers van dien met onverschillige oogeu hebben kunnen aanzien de onmenschelike handelwijze van sommige Tijrannen van ouders, die hunne kinderen

ZON.

zonder mededogen als slaven handelen en hen doen leven en sterven onder het juk van een allerongeschiktst huwelijk; zoo men in het trouwen geen natuurlijke neiging te rade neemt, is het, en voor de vrouw bijzonder, een allerwreedst juk, 't welk zoo men 't dragen wil, waar toe veel deugd en edelmoedigheid vereischt wordt, haar voor altoos ongelukkig maakt; daar, aan den anderen kant, zoo haar hart te zwak is en zij wil er zig van ontheffen, zij zich bloot gestelt ziet aan schande en veragting. — Dus zoo Mifs Sophie geen genoegen kan nemen in mijn Neef, zal ik haar hart bewaren om op dezen harden proef niet gesteld te worden, en welk een droefheid en spijt het mij veroorzaken zal, zoo zie ik in dit geval van die gewenschte verbintenis af.

WESTERN.

Heb je uitgesproken?

ALWORTHIJ.

Ja!

WESTERN.

Ik geloof bij me ziel dat ik van daag tot een exempel van geduld moet strekken! — nu zal ik op mijn beurt ook eens spreken, en op alles zoo klaar als den dag antwoorden; vooreerst dan, Sophie is mijn Dochter, is ze 't niet? wat bliefje? antwoord — ja! — ergo ben ik haar Vader, en op dat fundament, zeg ik, en hou ik staande dat ik haar moet leiden in zaken van aangelegenheid; heb ik ongelijk? — daar en boven wat eisch ik van haar? alleen maar dat ze ge-

lukkig is — en nu durft men van mij zeggen, dat ik haar ongelukkig maak; ik! die om haar van 't minste hartzeer te bevrijden alles zou geven, mijn paarden, honden, ja! was het nodig mijn leven zelfs, alles heb ik ten besten voor mijn lieve Sophie.

V I E R D E T O N E E L.

DE VORIGEN, Mevr. W 'STERN.

Mevr. WESTERN.

Maar, mijnheer! wat hoor ik, welk een ongeregeldheid, gij zet uw Dochter in de gevangenis.

WESTERN.

Zie zoo! daar heb je de andere weer!

Mevr. WESTERN.

'T is ongehoord!

WESTERN.

Ik heb alles om best wil gedaan.

Mevr. WESTERN.

Alles om best wil? mijnheer! — 't is waarlijk een meesterstuk, welk een verheve politie. — Maar heb ik nog niet genoeg herhaald dat er geen Man, geen Vader noch Broeder is, die op ons een dergelijk despotiek regt kan sustineeren; wij hebben, zoo wel als gij, het grootste regt op de vrijheid, en al wierdt gij er nog zoo driftig over, ik meen dat wij ze beter waard zijn — geef je Dochter haar vrijheid weêr of ik wil je nooit weêr zien, noch iemand van de uwen.

WESTERN.

Maar wat kom je me hier vertellen? 't is of 't van
dang

daag een weddingschap is om mijn geduld op den proef te stellen! — hier is de sleutel, ga heen, open de deur, en loopt alle bei naar den duivel....

Mevr. WESTERN.

Je doet zeer wel dat je ons hier een staaltje van je boersheid vertoont..... wat de sleutel betreft, geef ze maar hier.....

WESTERN, (*haar de sleutel gevende.*)

Daar is ze dan, doe wat je wilt.

Mevr. WESTERN.

Wees gerust dat er geen onvoorzigtigen stap zal gedaan worden; geloof mij, Heeren! deze harsens zijn vrij wat geschiktter om groote zaken ter uitvoer te brengen dan de uwen.

V I J F D E T O N E E L.

DE VORIGEN, uitgezonderd Mevr. WESTERN.

WESTERN.

Ja om groote zaken ter uitvoer te brengen! — wat denk jij lui er van? (*tegen Blijf!*) 'T is ondertusfchen om jou alleen, jongetje! dat ik die gezegdens van mijn hoogdravende Zuster, zoo maar voor zoete koek op eet, ja zeker! want al haar geld en goed is voor jou of voor Sophie dat is een; en terwijl ik denk dat zij zomtijds de kuren in den kop mogt krijgen, en haar Testament veranderen, zoo slik ik die bittere pillen maar binnen, en dat zonder een woord te antwoorden.

BLIFIL.

Ach mijnheer! ik neem den Hemel tot getuigen, dat het Sophie is, en niet haar rijkdom, die ik begeer; ja! al hadt zij niets in de waereld....

Z E S D E T O N E E L.

DE VORIGEN, Mevr. WESTERN, SOPHIE.

Mevr. WESTERN.

Zie daar! ik breng haar te rug, zoo zagzinnig als een Lammetje. Broeder! ik sta voor haar gehoorzaamheid in; vaarwel! een zaak van veel aanbelang roept mij elders. Ik ga een zaak onderzoeken daar de Regeering groot geheim in stelt, en die ik vrees dat nadelig voor de vrijheid zou wezen, ten minsten zoo ik eenigzins op mijne calculatien kan staat maken.

WESTERN.

Zoo! tot strakjes dan.

Mevr. WESTERN.

Maak daar niet te veel staat op, mijn tijd is kostelijk. Adieu, Vrienden! (*zij vertrekt.*)

ALWORTHJ.

Miss Sophie! ik heb mijn gevoelens aan uw vader ontdekt — zoo gij, met uw volkomen toestemming en genoegen, kunt overgaan om mijn Neef te kiezen, zal ik u altoos daar voor dankbaar zijn. Doch zoo ongelukkig het tegendeel waar mogt zijn, en dat men u zou dwingen tot deze verbintenis, geloof dan dat ik er geheel buiten ben, en dat men zonder uw vrijwillige toestemming de mijne nooit verkrijgen zal. (*Hij vertrekt met Square en Blifil.*)

Z E.

Z E V E N D E T O N E E L.

WESTERN, SOPHIE.

WESTERN.

Kom, Sophie! pruil niet, kom mijn teerbeminde, vergeef uw Vader dat hij u opgesloten heeft; op mijn eer, ik dagt dat het tot uw best was; bedaar u, ik zweer je dat je voordaan zoo vrij zult wezen als ik zelve. Wat begeer je, mijn lieve Kind! spreek..... Juwelen! nieuwe koets! al mijn goed!....

SOPHIE.

Ach mijn Vader!

WESTERN.

Heb ik u moeite aangedaan, ik ben er wel voor gestraft geworden.... zie je deze brieven-tas, daar is vrij wat in, ik geef ze je — ze is voor u — doe er meê datje goed vindt?

SOPHIE.

Lieve vader! ik kan niet meer..... hou toch op! mijn hart, uwe tederheid....

WESTERN.

Mijn lieve kind! je kent mijne tederheid niet voor u, je weet niet hoe sterk ik u bemin; want zoo je 't geweten hadt zou je nooit van uw Vader gevlugt zijn, van uw ouden besten vriend die van u verwijderd niet leven kan, die van uw geboorte af u tot zijn afgod gemaakt heeft, die op den gantschen aardbodem niets heeft dat hem troosten kan dan u alleen... mijn Dochter! bemind kind! geef mij je liefde wederom, heb medelijden met mijn ouden dag.

SOPHIE, (*harstende in tranen.*)

Dat is te veel! (*zij werpt zich in de armen van haar vader.*)

WESTERN.

Ach! ik wist wel hoe gevoelig uw ziel was.....
uw tranen....

SOPHIE.

Laat ik ze in uw boezem uitstorten.....

WESTERN.

Kom, omhels mij... laten wij malkanderen vergeven, ik zoek u gelukkig te maken..... bevorder het mijne ook, zoo je kunt — ik ga wat rusten, ik laat u alleen, mijn Sophie! je kunt gaan waar je wilt, zonder dat ik eenige ongerustheid zal hebben, wees vrij, geniet het genoeg van een onbepaalde vrijheid — als ik wat gellapen heb zien wij elkander weder — adieu! — denk om uw ouden vriend.

(*Hij omhelst haar, en gaat heen.*)

A G T S T E T O N E E L.

SOPHIE, (*een oogenblik alleen, daarna Tom Jones.*)

Ik ben tot in mijn ziel aangedaan, ô dierbare Vader! hoe is 't mogelijk dat ik u nog waard ben! „heb „ medelijden met den ouden dag van uw Vader, en „ uw vriend, die van u verwijderd niet leven kan” zeide hij al wenende tegen zijne wederspannige Dochter — ach! ik wil mij uw goedheid waardig maken, ik wil uw geluk bevorderen in 't betragten van mijn
pligt;

pligt; wie is het die mij hier in zou kunnen hinderen?.... durf ik dit te vragen, wanneer ik tot mijn schande nog ondervind, dat een verschrikkelijke neiging het overwint en sterker is dan ik zelve. (*Hier komt Tom Jones binnen.*) Door een schuldige liefde, is dit bedroefde hart verachtelijk, gelijk het voorwerp daar 't zig aan heeft overgegeven; ik offer er mijn deugd, mijn pligt, mijn Vader aan op..... en aan wien!.... groote Hemel!.... dat is 't geen mij wanhopig maakt. — ô Tom Jones! wreede Vijand! om wien ik niet meer behoorde te zugten, wanneer zult gij eens uit mijn hart verbannen zijn?

TOM JONES, (*knielende voor Sophie.*)

Die wrede vijand, maar nog meer beklagenswaard, valt bevende voor de voeten van haar, die hij aanbidt.

SOPHIE.

Hemel! gij hier, mijnheer!.... welk een vermetelheid! ga heen.... of ik doe het huis weërgalmen door mijn schreeuwen....

TOM JONES, (*altoos geknielend.*)

Sophie! hoor mij.... gij wiens hart zoo teder....

(*Hier vertoont zig Bliffl aan de agter deur, die hen ziende zig stil houdt, en luistert.*)

SOPHIE.

Neen! sta op en ga heen.... ik wil niets horen.

TOM JONES, (*opstaande.*)

Wel nu voldoe uw begeren, (*Bliffl gaat heen.*)
roep uw vader, en alle mijne vijanden, laten zij mij

den dood geven voor de voeten van mijne Sophie, mijn laatste uur zal dan heerlijker zijn dan mijn gantsche leven..... de dood is toch de eenige toevlugt der ongelukkigen; maar te ligt geloof te slaan aan 't geen de laster verzint is dikwils gevaarlijk, gij verstaat mij, Sophie!....

SOPHIE.

Lage ziel! dien ik veragt! hebt gij durven denken dat gij mij nog meer zoudt kunnen misleiden? wanneer ik zelve ooggetuige van je meenedigheid.... wat doe ik, Hemel!.... ga heen smeek ik u, wees zoo edelmoedig, en verlaat mij.... ik heb reeds de wraak van een vertoornd Vader ondervonden.... indien hij kwam.... hij zou denken moeten dat wij elkanderen nog vertrouwden.... vlugt, Jones! vlugt, ik zie een afgrond voor onze voeten geopend.... gij hebt mij wanhopende gemaakt, ondankbare!... maak mij niet ellendiger.

TOM JONES.

Ik gehoorzaam... ô Sophie! wanneer eens de dag komt dat de waarheid zal ontdekt worden, dan zult gij mij mogelijk nog beklagen....

WESTERN, (*agter de schermen.*)

Die duivelsche Meid is met de Vos..... tuijau! tuijau!.... kom voort!....

SOPHIE, (*zij valt in een stoel.*)

Mijn Vader!.... ik sterf.

TOM JONES, (*in 't Cabinet vltgende.*)

Wees gerust, bedaar toch!

N E G E N D E T O N E E L.

SOPHIE, WESTERN en BLIFIL, (*die met veel drift komen aanloopen.*)

WESTERN.

Wel nu! waar is hij dan? avance! avance!..... hier! in dit kamertje.... (*zij gaan in 't Cabinet.*)

SOPHIE, (*dodelijk ontsteld.*)

Welk een storm bereid zig voor mij! hij zal hem ontdekken, helaas! 't is met ons gedaan....

WESTERN, (*uit 't Cabinet komende, tegen Blifil.*)

Wat drommel kwam je me toch vertellen, jij? je maakt me wakker in 't midden van mijn beste slaap, en waar voor? voor niets.

BLIFIL.

Ik heb hem gezien.

WESTERN.

Je bent een eerste Jager! een gauwertje!

BLIFIL.

Hij zal middel gevonden hebben om te ontkomen.

WESTERN.

En waar door? lompert!

SOPHIE, (*die allengskens bedaarder wordt.*)

Wat is het toch?

WESTERN.

'T is Blifil! de liefde doet hem geloof ik, op klaar lichten dag sterren aan den Hemel zien, hij wekt me schielijk op — „het wild is in het net, kom schie- „lijk! schielijk!” — ik vlieg mijn bed uit, ik kom, en zie zeer klaar, dat Blifil een zot is, en dat hij niets ziet. Voor dit maal vergeef ik het je, maar wan-

wanneer ik weer mijn middag slaapje hou, kom me dan nooit weêr wekken om je zotte dromen; adieu! ik ga zien of ik weêr aan den gang kan komen.

T I E N D E T O N E E L.

SOPHIE, WESTERN, BLIFIL, EEN OFFICIER,
Jufvr. MILLER.

Jufvr. MILLER.

Mijnheer! deze Heer verzoekt om u een oogenblik te spreken. (*Zij vertrekt.*)

WESTERN, (*ter zijde.*)

Een Officier!.... wat drommel heb ik daar mee te schaffen?

DE OFFICIER.

Mijn visite verwondert u niet denk ik, mijnheer!

WESTERN.

Ter contrarie! zeer veel.

DE OFFICIER.

Lord Fellamar, die gaarne het ongelijk dat gij hem aangedaan hebt wil vergeten wagt er alleen uw beken-
tenis van, en brandende van verlangen om de hand van uwe dochter te ontvangen, hoopt hij dat gij hem uwe toeflemming zult geven.

WESTERN.

Zoo! ik begrijp..... 'T is van dien Lord van van den morgen, daar een paar douzijn Ladijs me van daag over gesproken hebben, doe hem de groetenis, en zeg hem dat hij mijn dochter niet hebben zal, en dat ik geen Lord in mijn familie begaer, dat
ik

ik ze alle verwensch, en dat ik niets met hun te doen wil hebben; volstrekt niets!

DE OFFICIER.

Als dat zoo is, wees dan zoo goed om morgen ogtend in 't park te komen, Milord zal u daar verwagten.

WESTERN.

Wel ja! daar heb ik wel tijd toe! denkt hij me dan maar zoo te leiden waar hij wil?

DE OFFICIER, (*zijn hoed diep in de oogen trekkende, en zijn rotting opvattende.*)

Dan moet je ook voor lief nemen, dat ik mijn Commissie naar den letter uitvoer.

SOPHIE, (*hem tegen houdende.*)

Hemel!.... help!

BLIFIL, (*wech vlugtende.*)

Ik ga ze halen.

WESTERN.

Sophie! wat wilt gij doen? laat hem maar eens beginnen.

SOPHIE, (*den Officier altoos tegen houdende.*)

Help! help!

DE OFFICIER.

Ei, Mifs! laat mij begaan....

E L F D E T O N E E L.

SOPHIE, WESTERN, TOM JONES,
Jufvrouw MILLER.

TOM JONES.

Welk een gefchreeuw! wat is hier te doen?

Jufvr.

Jufvr. MILLER.

Gij komt regt van pas.

TOM JONES, (*naar Sophie toe vliegende, die ter aarde gezegen was, en haar op helpende.*)

Sophie!.... in welk een toestand!

SOPHIE.

Men mishandelt mijn Vader.

TOM JONES, (*woedende.*)

Een ongewapend grijsaart!... men moet wel ſlegt, wel lafhartig wezen.

DE OFFICIER.

Wat zeg je, mijnheer!

TOM JONES, (*altoos met veel drift.*)

Dat je een lage ziel moet hebben.

DE OFFICIER.

Wie is die onbefchaamde, die mij dus durft toefpreken?

TOM JONES, (*naar hem toegaande, en hem digt onder de oogen ziende.*)

Dat is een geheim dat ik je hier niet meêdelen kan — volg me....

SOPHIE.

Tom Jones!... ach! dat men de deuren ſluite....

DE OFFICIER.

Tom Jones! wie gij?

TOM JONES.

Ja ik! wat raakt je dat?

DE OFFICIER.

Ik volg je.

(*Tom Jones gaat met den Officier uit.*)

Jufvr. MILLER, (*heen gaande, zegt in't uitgaan.*)

Neen!

T W A A L F D E T O N E E L.

WESTERN, SOPHIE.

WESTERN.

Ik geloof waaragtig! dat het Tom Jones was.

SOPHIE.

Tot uw hulp bij tijds gekomen.

WESTERN.

Dat is waar, ik moet bekennen, dat zonder hem het er met mij mal uitgezien zou hebben — en Blijf!

SOPHIE.

Toen Tom Jones tot uw hulp aankwam, is Blijf heen gelopen om volk te halen.

WESTERN.

Daar erken ik hem aan.... een voorzigtige, wijze Jongeling, mijn schoonzoon! terwijl dat hij volk gaat halen om mij bij te staan, zoo liet hij dien kaerel tien maal den tijd over om mij den nek te breken.

D E R T I E N D E T O N E E L.

WESTERN, SOPHIE, ALWORTHIJ,
Jufvrouw MILLER.Jufvr. MILLER, (*tegen Sophie.*)

Zij zijn heen gegaan.

SOPHIE, (*zaer ontfeld.*)

ô Hemel! welke ongelukken voorzie ik niet!

ALWORTHIJ.

Wat heeft men mij gezegt, Buurman!..... die Lord.....

WES.

WESTERN.

Ach! niet met al, die Lord wil altoos en eeuwig mijn schoonzoon worden, en om mij daar toe te krijgen zoo slaat hij den vriendelijken weg in, van mij een Struikrover van een kaerel te zenden, om mij heen en weêr stokslagen te geven.

ALWORTHIJ.

Gij zijt niet gekwetst hoop ik?

WESTERN.

Neen! voor zoo ver ik weet. — Maar hoe vind je Monsieur Blifil, die schielijk wech kroop toen het gevaar aan den man kwam, en mij alleen liet met den klant met zijn stok; waaragtig! ik zou fris afgebeukt zijn geweest zonder de komst van zeker iemand van je kennis.

ALWORTHIJ.

Wie dan?

WESTERN.

Tom Jones.

ALWORTHIJ.

Is 't mogelijk.

Jufvr. MILLER.

Zie hier de oorzaak: sinds eenigen tijd heeft die Jongeling zijn intrek in mijn huis; hij zal van zijn kamer het leven gehoord hebben; en zijn weldoend hart heeft hem tot uw hulp doen vliegen.

WESTERN.

Ja! zoo zal het zijn — zonder hunne zotte liefde, wat zou alles wel wezen.

VEER-

VEERTIENDE TONEEL.

WESTERN, SOPHIE, ALWORTHIJ,
Jufvrouw MILLER, BLIFIL.

BLIFIL.

Verschrikkelijk toeval! Jones heeft een eiselijke moord begaan, en men sleept hem naar de gevangenis,

SOPHIE, (*op 't punt om in flauwte te vallen.*)

Laat ik heen gaan!.... ik sterf.

ALWORTHIJ, (*koel tegen Blifil.*)

Waar toe dient dat leven dat je maakt?

WESTERN.

Wat scheelt er aan Sophie! — (*tegen Blifil.*) verdoemde tijding brenger!

(*Hij brengt met Jufvr. Miller Sophie in 't Cabiner, welke laatste even daar na te rug komt.*)

VIJFTIENDE TONEEL.

ALWORTHIJ, BLIFIL, daarna Jufvrouw MILLER.

ALWORTHIJ.

Gij hebt u daar op een wonderbare wijze gekwetend omtrend dien ongelukkigen Jones! je ziet er zelve het gevolg van, Western is zeer kwaad.....

BLIFIL.

Lieve Oom! wie kon denken dat uwe nog zoo veel goedheid zou hebben voor een eervergeten schelm; 't gaat een weinig te ver.

Jufvr. MILLER, (*die het gezegde van Blifil gehoord heeft*)

Tom Jones is nooit eervergete noch schelm geweest,

en dat hou ik staande in tegenwoordigheid van mijnheer Blifil, en ik durf mijn leven verpanden, mijnheer! dat gij bedrogen zijt, en dat gij nog bedrogen wordt. Wanneer Jones bij u inwoonde wat waart gij toen niet te vreden over hem, hoe dikwils hebt gij mij niet met lof van hem gesproken, gij beminde hem tederlijk; dus, mijnheer! was hij het ook waardig, en zonder de kwaadaartige haat en nijd van zommigen zoudt gij hem nog beminnen; die ongelukkige Jongeling heeft vijanden, en gevaarlijke vijanden!

BLIFIL.

Ik merk het geheim oogmerk van dien waardigen Heer, hij beschuldigt mij.

Jufvr. MILLER.

Dikwils beschuldigt men zig zelven, mijnheer! wees voorzigtig; Jones heeft u nooit genoemd.

BLIFIL.

Dat is mij 't zelve, want ik vergeef hem van harten, en draag hem geen haat toe.

Jufvr. MILLER.

Ik wensch dat de Hemel voor u die goedertierenheid mag hebben; men heeft ze dikwils meer nodig dan men denkt.

ALWORTHIJ.

Deze wijze van spreken tegen mijn Neef bevalt mij in 't geheel niet. Dat loshoofd, voor wien gij zoo sterk de partij trekt, heeft weinig beter vrienden dan Blifil; hij heeft hem altoos voorgesproken.

Jufvr. MILLER.

En het is die Vriend! die trouwe voorspraak, die hem

hem bij u den naam van eervergeten schelm durft geven. (*met zeer veel drift.*) men bedriegt u, mijnheer!.... Ja! al was het dat gij in uw toorn uwe weldadigheden te rug nam..... dat gij mij aan mijne ellende weder overgaf..... ja! al moest ik zoo op 't oogenblik sterven, ik herhaal nogmaals dat men u misleidt.... en ik zal 't altoos zeggen.

ALWORTHIJ.

Welk eigen belang zou Blifil daar in toch kunnen hebben?

Jufvr. MILLER.

Welk eigenbelang? groote Hemel!.... gij zult de waarheid weten, mijnheer! wanneer wij alleen....

BLIFIL, (*driftig.*)

Neen! ik zal er bij wezen, zoo mijn Oom 't goed vindt ik zal nooit toelaten dat men mij in mijn afwezigheid beschuldigt; ik kan dan naar waarheid antwoorden.

Jufvr. MILLER, (*naar hem toegaande, en hem strak aanziende.*)

Wilt gij dat één woord u doet verstommen..... u! of mij!....

BLIFIL, (*ontfeld.*)

Hoe nu! Mejufvrouw!

Z E S T I E N D E T O N E E L.

ALWORTHIJ, BLIFIL, Jufvrouw MILLER,
WESTERN.

WESTERN, (*tegen zijn Dochter, die nog in 't Cabinet is.*)

Ja! ten eersten, Sophie! — (*tegen Jufvr. Miller.*)

H 2

Toe,

Toe, Jufvrouw! ga fchielijk naar mijn Dochter zij heeft uw hulp nodig.

Jufvr. MILLER.

Ik ga, mijnheer! (*tegen Blifil met vrijmoedigheid.*) gedenk, mijnheer! aan uw waardige Moeder, dit woord moet u genoeg zeggen. (*Zij gaat heen.*)

WESTERN.

Ho! ho! wat een ftraffen toon! wat fcheelt haar?

ALWORTHIJ.

Ik weet het niet, maar tegen mijn Neef trekt zij fterk de partij van Tom Jones.

WESTERN.

Ze doet wel! Tom is een brave Jonge, die mij daar uit een lelijk geval gered heeft, en ik vind zeer goed dat men hem zoekt te helpen. Wat mijnheer Blifil betreft! hij heeft van daag drie fottifes op den anderen gedaan — mij wakker maken in 't best van mijn middag flaapje; wech te kruipen wanneer men mij af wou kloppen, en dan moord en brand te komen fchreeuwen en ons alle de dood op 't lijf te jagen. Sophie zal er ten minften een veertien dagen de koorts van hebben.... hij ziet als een mol, hij is zoo bang als een haas, en zoo jaloers als een tijger, waaragtig! alle deze qualiteiten beloven al een aartig ftuk van een Echtgenoot.

BLIFIL.

Ik betuig je.....

ALWORTHIJ.

Ga naar Jones toe. En om dat hem niets zou ontbreken zoo geef hem deze twee bankbriefjes; zeg hem,

hem, dat hij mij waard is, dat hij het altoos geweest is, en dat ik zoo op staanden voet al mijn vermogen in 't werk ga stellen om hem te redden.

WESTERN.

Dat is hupsch van je gedaan.

BLIVIL.

Ik ga, Oom! (*ter zijde in 't heen gaan.*) Ô spijt! maar laat ik alles gaan in 't werk stellen, om mijn voornemen te volvoeren.

ALWORTHIJ.

Laten wij doen wat wij kunnen om hem te behouden.

WESTERN.

Dat heet ik eerst regt edelmoedig wezen, ik doe alles meê. 'T is jammer dat die gek in zijn hoofd heeft gekregen om Sophie wat wijs te maken, en dat zij aan zijn liefde beantwoord heeft; maar wie duivel wordt om zoo een misdaad gehangen?

ALWORTHIJ.

Zoudt gij hem vergeven!

WESTERN.

Bij me ziel! daar ben ik in staat toe: Een ongelukkige is bij mij nooit schuldig.

ALWORTHIJ.

Waardige Vriend!

WESTERN.

Ik ben wat driftig, maar zonder haat. Laten wij hem helpen, dat is de voorname zaak!

Einde van het derde Bedrijf

VIERDE BEDRIJF.

EERSTE TONEEL.

(Het Toneel verbeeldt het binnenste gedeelte van een gevangenis.)

TOM JONES, DE CIPIER.

DE CIPIER.

De drommel! in een oogenblik één dood en drie gekwetst; voor van daag, Vriend lief! heb je je al zoo wel gekweten, je zaak is niet van die welke men twijffelachtig noemt; verdort! men knipt geen menschen als of het vlooiën waren.

TOM JONES.

Lafhartig aangevallen heb ik mij verweert.

DE CIPIER.

Neen! zoo wordt het geval niet verhaalt, men zegt dat jij de aanvaller geweest zijt.

TOM JONES.

Hoe kan dat mogelijk wezen? één man alleen zou er verscheiden te gelijk *attaqueren*!

DE CIPIER.

Ja! wat het geval betreft, ik ben er niet bij geweest, 't is maar de algemeene stem. Maar, vrienden, vrienden moet je hebben, of 't zal drommels slegt aflopen.

TOM JONES.

Ik, vrienden? ach Hemel!

DE CIPIER.

Geen vrienden, geen genade. Op de eerste gerechtigdag voord dan maar.

TWEE.

T W E E D E T O N E E L.

TOM JONES, (*alleen.*)

Dit is dan de plaats daar mijn leven eindigen zal! ik moet hier mijn vonnis afgagten.... ach! ik wordt verteerd van smart.... erger dan de dood zelfs; ik zal sterven, maar hoe? schuldig in de oogen van haar, die ik bemin. Wreede Bellaston! verraderlijke, laffe Blisfil! wat hebt gij mij niet al onheilen berokkent! de eene beschuldigt mij valschelijk bij het voorwerp dat ik aanbid, en de ander bij den Heer Alworthij.... 't is of alles met hun samen gespannen heeft tegen mij; de schijn zelfs veroordeelt mij, en om mij geheel te onder te brengen stelt zij mij buiten staat om mij te verdedigen.... daar zijn dan stervelingen die geboren zijn om te lijden! Hemel! zoo 't uw wil is, ik ben gereed de dood te ondergaan, maar behoed mij ten minsten voor de schande, laat met mijn laatste uur ook de waarheid eens aan den dag komen....

D E R D E T O N E E L.

TOM JONES, DE CIPIER, daarna PATRIDGE.

DE CIPIER.

Daar is daar een man, die niet doet dan huilen, en die een leven van de andere waereld maakt, hij spreekt tegen mij woorden die ik niet verstaan kan..... zie daar, hoor je hem wel?

TOM JONES, (*ter zijde.*)

'T is zekerlijk mijn arme Patridge.

PATRIDGE, (*nog buiten.*)

Ik sneek je, mijnheer! doe toch de deur open.

TOM JONES.

Het is mijn eenigste vriend, laat hij binnen komen, zoo 't wezen mag.

DE CIPIER, (*gaande om open te doen.*)

Ei! ei! zoo al je vrienden van dat slag zijn, dan geef ik een oortje voor je leven.

PATRIDGE, (*binnen vliegende.*)

Ach, Hemel!.... mijn waarde meester! gij in de gevangenis!

DE CIPIER.

'T zel zijn Knegt wezen, die vriend!

PATRIDGE.

Welk een akelig verblijf!

TOM JONES.

Patridge! omhels mij: waarom komt gij hier, mijn vriend?

PATRIDGE.

Hemel! waarom?

TOM JONES.

Wat behoeft gij u aan mijn ongelukkig lot te verbinden; arme, Patridge! ik moet u aan het uwe overlaten.

PATRIDGE.

En ik mij geheel aan u overgeven, ik verlaat u niet; ik vrij wezen, wanneer gij gevangen waart! (*tegen den Cipier.*) mijnheer! slegts een klein bosje stroo, hier bij mijn meester.

DE CIPIER.

Dat kan je wel krijgen.

TOM JONES.

Neen! ik begeer volstrekt dat hij gaat, ik moet in dit naar verblijf alleen wezen.

PATRIDGE.

Neen! nooit.

TOM JONES.

Arme ziel!.... je bent geheel nat bezweet, (*tegen den Cipier.*) eenige ververschingen voor dien braven man, zie daar! (*hij geeft hem geld.*)

DE CIPIER.

Een guinie!.... (*ter zijde.*) de drommel! dat is een heele stuiver, als men geld heeft dan kan men hier alles krijgen. (*tegen Patridge.*) ik zal zoo wat voorzetten op mijn manier.

VIERDE TONEEL.

TOM JONES, PATRIDGE.

TOM JONES.

Wij zijn alleen; zeg mij nu hoe is u mijn geval bekend geworden!

PATRIDGE.

Ik was heel vrolijk bezig in de naaste Herberg met een kan bier te drinken, wanneer er eenig volk in kwam waar van er een schreeuwde: wel nu! wel nu! „de man heeft den kortsten weg gekozen, wij dagten

„ hem naar Virginien te transporteren , nu zal hij maar „ naar Tijburn gaan , zoo veel te gemakkelijker .” Zij verhaalden het geval en zopen als Tempeliers , één Officier is dood , en drie zijn er gekwetst , zij zijn met hun twaalfen geweest ; zoo dra ik hoorde dat dit geval u raakte vloog ik terstond naar u toe , en zie , helaas ! dat het maar al te waar is .

V I J F D E T O N E E L .

TOM JONES , PATRIDGE , DE CIPIER ,
• Jufvr. MILLER .

DE CIPIER .

Volg mij , Mejufvrouw ! wees voorzigtig , 't is hier niet al te licht .

Jufvr. MILLER .

Mijnheer , Jones ! ach , Hemel !

TOM JONES .

Zijt gij het , mijn lieve Jufvrouw Miller ! welk een genoeg voor mij .

Jufvr. MILLER .

Ik denk niet dat mijn komst u verwondert ?

TOM JONES .

Neen ! geen edelmoedige daad verwondert mij van u . Patridge ! *(hij geeft hem een teken om zoo hij kan den Cipier te verwijderen.)*

PATRIDGE .

Zij gaan samen praten , laten wij dat ook doen . *(Hij gaat met hem agter op 't toneel.)*

Jufvr.

Jufvr. MILLER.

Ik heb maar weinig tijd over, laten wij er, bid ik u, gebruik van maken; gij moet mij uw ongelukkig geval verhalen: iemand die u zekerlijk geen kwaad wil, begeert de zaak te weten zoo als ze voorgevallen is.

TOM JONES.

Ik kan denken wie het is, en ik zal u voldoen. Gij weet hoe het geval bij u aan huis begonnen is; ik volgde den Officier die, ik weet niet om wat oorzaak, altoos eenige treden voor mij wilde gaan, wanneer eensklaps twaalf kaerels op mij aankwamen vallen; ik trok mijn degen, en stelde mij te weêr; eenige raakten schielijk gekwetst, toen de Officier, die ons ongelijk gevegt eenigen tijd hadt aangezien, de laagheid hadt van zig bij de menigte te voegen, en mij met veel woede aantevallen; ik was over zijne handelwijze verbitterd, en beantwoorde hem zijn lafheid zoodanig dat hij zwaar gekwetst, en zoo ik hoor reeds dood, voor mijn voeten neder viel; mijne moordenaars raakten in wanorde, maar door hun geschreeuw het volk op de been gebragt zijnde, wierdt ik overweldigd en ontwapend, en aldus in deze eisfelijke gevangenis gebragt, die hoe akelig ze wezen mag u toch niet belet uw ongelukkigen vriend te komen bezoeken.

Jufvr. MILLER.

Het is genoeg, vaarwel!....

TOM

TOM JONES.

Hoe zoo fchielijk?

Jufvr. MILLER.

Uw belang eischt het; maar ik hoop fchielijk te zullen wederkomen. Adieu! alles zal wel gaan, hou maar moed.

TOM JONES.

Ik? — ach! zeg aan die genen die zig aan mijn lot laten gelegen liggen, dat mijn ziel zeer gerust is, dat zij zig niets te wijten heeft; dat ik noch bang noch vermetel ben, maar in alles onderworpen aan het geen een hoger hand mij wil toezenden.

Jufvr. MILLER, (*hem omhelzende.*)

Waardige Jongeling! (*tegen den Cipier.*) Ik heb u iets te zeggen.

(*Zij vertrekt met den Cipier.*)

Z E S D E T O N E E L.

TOM JONES, PATRIDGE.

PATRIDGE.

Ik heb eens rijpelijk alles overwogen, en mij dunkt dat UWE, aan den Heer Alwerthij moest fchrijven, het zou mij zeer verwonderen, zoo hij u niet hielp.

TOM JONES.

Ik heb hem te veel beledigd om mij dat te durven voorftellen....

PATRIDGE.

Schrijf hem maar, ik zal den brief zelve brengen.

TOM JONES.

Ach! onder al de rampen die mij` drukken is er geen zoo zwaar voor mijn bedroefde ziel, dan die van dien waardigen man droefheid aangedaan te hebben.

PATRIDGE.

Herdenk, mijnheer! dat hij u als een vader be-
mind heeft; zijn goedhartigheid zal zijn toorn reeds
voor lang verdreven hebben; ik ben er verzekerd van,
schrijf hem maar.... daar is die lelijke vent met zijn
fleutels weêr, als wij iets onder ons te zeggen heb-
ben laten wij dan latijn spreken.

Z E V E N D E T O N E E L.

PATRIDGE, TOM JONES, DE CIPIER.

DE CIPIER.

Mijn vriend! ga naar de keuken.

PATRIDGE.

Ik heb geen honger. (*tegen Tom Jones.*) Mijnheer!
wat ziet hij er bars uit! hij maakt me bang.

DE CIPIER.

Zien eten doet eten; lekkere spijs en goede wijn,
het geld is wel besteedt (*ter zijde tegen Jones*) ik
moet u alleen spreken.

PATRIDGE, (*tegen den Cipier.*)

Kom laten wij dan samen gaan (*ter zijde tegen Jones*) ik laat je niet alleen met hem. Ik beef!....

DE CIPIER, (*ter zijde tegen Tom Jones.*)

Maar zendt hem dan toch heen. (*overluid, tegen Patridge.*) Het eten wordt koud.

PATRIDGE.

Wel breng het hier.

DE CIPIER.

Wel nou, ja! ik ben je knecht wel. (*ter zijde tegen Jones.*) Er is haast bij.

TOM JONES, (*tegen Patridge.*)

Kom ga, mijn goede Patridge! ik wil voor je gezondheid zorgen, je hebt wel wat versterking nodig.

PATRIDGE, (*ter zijde, tegen Jones.*)

Laat hem toch niet te dicht bij je komen. (*tegen den Cipier.*) Wat moet ik doorgaan?

DE CIPIER.

Wel door de deur, dat's klaar.

A G T S T E T O N E E L.

TOM JONES, DE CIPIER.

DE CIPIER.

Eindelijk is hij wech! — Nu dan, mijn waarde Heer! laten wij eens samen spreken, maar zagjes, want dat is de wet van de gevangenis. Je zei zoo even dat je geen vrienden hadt, en ik zeg dat je er hebt, en dat je zaak veel beter staat, nu ik ze van den regten kant

kant beschouw — wat drommel op 't midden van de straat wordt je aangerandt, je verdedigt je..... wel niets is natuurlijker! draagt men dan een degen voor niemendal?..... en bij me ziel om overwinnaar te blijven van twaalf of dertien Canailles, dat is schoon, waaragtig schoon!

TOM JONES.

Waar moet deze lofrede op uit komen?

DE CIPIER.

Om u te doen weten, mijnheer! dat zonder mijn gemoed te bezwaren ik u verlossen zal.

TOM JONES, (*verwonderd.*)

Gij?

DE CIPIER.

Ja, ik!..... zoo als je me daar ziet kan ik het doen. Ik stel mij zelven wel in gevaar, maar daar denk ik niet om, ik ben van je vrienden, en ik heb de sleutels van de deuren, te middernacht zal ik ze je openen. Versta je het nu?

TOM JONES.

Ja! zeer wel.... maar ik blijf.

DE CIPIER, (*zijn armen over elkanderen
staande met de grootste verwondering.*)

Wel! dat vind ik aartig.

TOM JONES.

Maak egter staat op mijn erkentenis.

DE CIPIER.

Maar wie dwingt je om te blijven?

TOM

TOM JONES.

De eer, en mijn onschuld! de eerste laat niet toe dat ik u in gevaar breng, en de tweede zou door mijn vlugt altoos bedekt blijven.

DE CIPIER.

Verklaar u duidelijker. De eer en uw onschuld zeg je? waaragtig! ik ken die dingen zoo niet.

TOM JONES.

Zeg je niet dat je u zelven in gevaar stelt?

DE CIPIER.

Wel zeker.

TOM JONES.

Nu dan; mijn eer laat niet toe dat ik daar oorzaak van zou wezen.

DE CIPIER.

Wel waarom niet?.... ik weet zeer wel hoe ik mij bloot stel, en zoo ik mij in 't gevaar wil begeven, is UWE daar dan de oorzaak van? — neen! waaragtig niet, en 't is uw gelukstar die u dit berokkent, je kunt mij met een gerust gemoed, en met alle eer en onschuld zien ophangen. Maar om kort te gaan, ik heb zonder omwegen gesproken, laat ik nu weten of je mijn geringen dienst aanneemt.

TOM JONES.

Geef mij eenigen tijd om mij te bedenken....

DE CIPIER, (*ter zijde.*)

Het schort hem bij me ziel in de hersens.... als alevenswel niet gaan wil, zoo hou ik toch het geld, ik heb het wel verdiend, en daar kan niemand iets op

te zeggen hebben. Geld weêr om geven? neen! neen! daar heb ik weêr te veel confcientie toe. (*tegen Tom Jones.*) Nu, mijnheer! beraad u, ik laat u alleen.

NEGENDE TONEEL.

TOM JONES, (*alleen.*)

Die gedienslige Cipier ziet geen gevaar wanneer hij geld verdienen kan; want zekerlijk is hij omgekogt.... zoo ik nu vlugt, vergeet ik wat de eer mij gebiedt, en dat om mijn leven te redden..... Blijf ik, en wagt ik een onzeker vonnis af, daar stelt zig de liefde tot het leven tegen, en ik kan ook en eer en leven hier door verliezen.... want wat zal mij mijn strikte onschuld baten, zoo ik het alleen maar weet wanneer ik sterf? moet ik ook niet dankbaar wezen aan die geen die zoo veel deel in mij neemt?....

TIENDE TONEEL.

TOM JONES, Jufvr. MILLER.

Jufvr. MILLER.

Wat hoor ik! een weigering zal dan het loon wezen.....

TOM JONES.

ô, Mijn dierbare Vriendin! één woord opent mij de oogen.

VI DEEL.

I

Jufvr.

Jufvr. MILLER.

Ik zou mijn leven wagen om het uwe te redden, maar thans wil een andere er de eer van hebben, en ik moet het overgeven.

TOM JONES.

Noem die gene, aan wie ik dankbaar moet zijn?

Jufvr. MILLER.

Kan ik dan staat maken dat gij gehoorzaam zult wezen? zult gij dan dat leven redden dat men u zoo gaarne bewaren wilde?

TOM JONES.

Zoo dat op eene wijze kan geschieden dat mijn eer er niet bij lijdt.

Jufvr. MILLER.

Eén woord zal dat bij u regtvaardigen.

TOM JONES.

Welk woord, Jufvrouw Miller?

Jufvr. MILLER.

Ondankbare! 't is de naam van Sophie. Ik heb haar op de tijding van uw ongelukkig lot bijna zieltogende gezien; zij is het, wreede! die u haat, die u veracht, maar die u niet vergeten kan, en uw leven redt.

TOM JONES.

Ik gevoel al de waarde van haar uitstekende goedheid, die mij niet verwondert om dat ik haar ken. Echter ben ik bepaald om hier te blijven en mijn ziel is tot alles bereid. Bedenk eens, mijn lieve Vriendin! wat mij anders te wagten staat; voor eeuwig van het voorwerp mijner liefde afgezonderd, vlugtend, om-

zwer-

zwervend, zonder hulp of troost van eenig vriend, als een balling mijne dagen te eindigen, zie daar mijn lot, 't welk ik, schoon het mij wreeder dan de dood voorkomt, zou hebben kunnen braveeren, indien ik maar ten minsten de achting van mijne Sophie had kunnen mede dragen; maar door haar verdagt te wezen en de dood die mij wagt, heb ik geen oogenblik geoordeelt te moeten in twijffel staan.

DE CIPIER.

Een Heer, die naar u vraagt.

TOM JONES, (*Blifil ziende.*)

Hemel! Blifil!

Jufvr. MILLER, (*fchielijk een Cales opzettende, om niet bekend te wezen.*)

Hij is 't zelf! daar gij nu ziet de perzoon, die u zoo veel haat toe draagt, zoo denk toch om haar die u bemint. Adieu!

E L F D E T O N E E L

TOM JONES, BLIFIL.

BLIFIL, (*Jufvrouw Miller ziende heen gaan zonder dat hij haar door de duisternis der gevangenis herkent heeft.*)

Ik zie je bent niet geheel zonder eenige troost.

TOM JONES.

De ongelukkigen hebben het zeer nodig, en in mijne verdrukkingen vertrouw ik dat uw bezoek het voor mij ook wezen zal.

BLIFIL.

Mijn bezoek is een gevolg van 't medelijden.

TOM JONES.

Het heeft dan over u gezegepraalt; en mijn ellendig lot verdient dat dan nu eerst uw medelijden?

BLIFIL.

En wie zegt je dat je het verdient? ik ben medelijdend, niettegenstaande je slegt gedrag.

TOM JONES.

Zoo 't medelijden je hier naar toe voert, zoo spreek mij ten minsten met de taal van 't medelijden aan.

BLIFIL.

Ongelukkige misdadige? durft gij op die onbeschaamde wijze mij antwoorden? ik kwam je redden; ik heb er de magt toe. Maar nog lager van gevoelens dan je lage geboorte, weet je de menscheit niet te antwoorden dan door schampere verwijten, en de gediensstigste vriendschap met de laatste ondankbaarheid; dit gaat te ver — de reden doet alle toegevenheid zwijgen, ik geef je aan de regtvaardigheid der wetten over, ga en onderwerp je aan haar gestrengheid.

TOM JONES, (*ter zijde.*)

Is 't mogelijk, regtvaardige Hemel! (*tegen Blifil.*)

Ik wist wel, wreedaart! dat je hier kwam om je gaf tegen mij uit te spuwen; gij zoudt minder genoegscheppen in het ellendig lot dat mij vervolgt, zoo gij 't plaaisier niet had van 't uw slagtoffer te kunnen verwijten; met het kwaad dat gij mij berokkend hebt be-

behoorde gij egter wel vergenoegd te wezen; 't was immers wel genoeg dat uw haat mij de tederheid van den aandoenlijken Alworthij ontroofd heeft; gij dagt dat ik, zoo als gij, alleen zijn goed beoogde en gij ontrukte mij zijn hart..... helaas! dat was al mijn schat!

T W A A L F D E T O N E E L.

TOM JONES, BLIFIL. ALWORTHIJ, Jufvr.

MILLER, DE CIPIER en PATRIDGE.

*(Stil binnen komende blijven agter op 't
toneel staan en beluisteren hen.)*

BLIFIL.

o Deugd! kom mij te hulp!

TOM JONES.

Ik beroep mij op haar, die goddelijke deugd, die je mond dus durft misbruiken, ja! zeg ik nog eens zonder je verraderlijke aanslagen, zonder je verfoeilijke leugens zou Jones bij zijn weldoender nog in waarde wezen. Je schrikt? — de waarheid kan je niet verdragen. Je kwam me redden, zeg je..... jij? wiens ziel ongevoelig.... ga heen, de Hemel zal mij genadiger wezen dan gij..... ik vergeef je alles, ga, en laat mij sterven.

BLIFIL.

Wel sterf dan! aan je lot geef ik je met genoegten over; een monster, zoo als jij! is het leven on-

waardig, voor 't laatst zie ik je.... hou daar ellendige! (*hij goit hem de bankbriefjes van Alworthij toe, en gaat heen.*)

ALWORTHIJ, (*Blijf tegenhoudende.*)

Is het op deze wijze dat uw edelmoedig hart handelt?

TOM JONES.

Hemel! mijnheer Alworthij.... mijn kragt begeeft mij.... (*hij valt voor hem op de kniën.*)

ALWORTHIJ. (*hem opheffende.*)

Sta op, mijn kind! (*tegen Blijf.*) Hoe, daar ik je beveel om in mijn naam aan Jones allen bijstand toe te brengen, zoo beledig je zijn ongeluk op deze wijze zonder acht te geven noch op mijn bevel noch op je pligt.

BLIFIL.

Waarde Oom! het eerst door hem gefcholden, be-
tuig ik u....

ALWORTHIJ.

Ik was er bij — ga heen — maar maak dat ik te huis komende den brief vind, dien mijn Zuster mij op haar fterfbed gefchreven heeft.

BLIFIL, (*ontfeld.*)

De brief, dien....

ALWORTHIJ.

Mijnheer! ik meen dat ik mij duidelijk genoeg verklaar, de brief van mijn Zuster, ga heen, geen tegenspraak. (*Blijf vertrekt.*) Mejufvrouw! wees zoo goed en volg hem, dat hij niet ontsnapt.

Jufvr.

Jufvr. MILLER.

Ik zal hem zonder dat hij 't weet doen nagaan.

(Zij vertrekt met den Cipier.)

DERTIENDE TONEEL.

ALWORTHIJ, TOM JONES, PATRIDGE.

ALWORTHIJ, *(Tom Jones omhelzende.)*

En gij, mijn waarde Tom Jones! ongelukkig slagtoffer van eene onregtvaardige gramfchap! die ik wetig oordeelde te zijn, zult gij aan uw misleiden Vriend zijn ftrafheid wel vergeven, die meêr dan u zijn ziel heeft doen lijden?

TOM JONES.

Hoe! is het mijn weldoender, die mij in zijn armen drukt?

PATRIDGE.

Het is een Vader, mijnheer! die u al zijn tederheid te rug fchenkt.

ALWORTHIJ.

Ja, mijn waarde Kind! mogt deze dierbare naam, voor mijn onregtvaardigheid u vergoeding doen!

TOM JONES. *(met veel aandoening.)*

Ach mijn rampen zijn geëindigt!....

VEERTIENDE TONEEL.

ALWORTHIJ, TOM JONES, PATRIDGE,
Milord FELLAMAR, DE CIPIER.

DE CIPIER, (*komende aanlopen.*)

Een Milord! — plaats — plaats.

TOM JONES, (*tegen Fellamar, die hem sterk aanziet.*)

Mag ik weten, Milord! waar aan ik, in mijn ongeluk, de eer van uw bezoek moet toeschrijven?

FELLAMAR.

Aan het verlangen van een Vriend, die uw geluk zoekt te bevorderen; ik bedrieg mij niet het is Tom Jones zoo men u noemt?

TOM JONES.

Dien ongelukkigen Jones ziet gij, Milord!

FELLAMAR.

Jongeling! het gerugt van uw ongeluk is tot mij gekomen, maar ik wilde gaarne alles van u zelven weten, men zegt dat er bloed gestort is....

TOM JONES.

'T geen mijn eige veiligheid in een ongelijk gevegt mij genoodzaakt heeft te vergieten.

FELLAMAR.

Men zegt zelfs dat gij een Man dood gestoken hebt.

TOM JONES.

Ik vrees het.

FELLAMAR.

Indien dat zoo is, dan weet gij uw lot, gij kent de strengheid der wetten hier omtrent?

TOM JONES.

Ik wil die liever onschuldig dan schuldig ondergaan.

FELLAMAR.

Men behoorde een dappere daad tot lijfsverdediging niet te straffen; de ketenen zijn voor de misdadigen maar niet voor de ongelukkigen.

TOM JONES.

Dit diende zoo te wezen, en mijn hart stelt mij gernst, ten minsten zal ik deze ketenen dragen zonder murmureering.

FELLAMAR.

Ik kwam u al het vermogen van een vriend aanbieden; in dit voornemen hebt gij mij gesterkt: uw edele denkwijze doet mij zien dat gij ongelukkig zijt, dapper zonder er groots op te wezen, aandoenlijk zonder laagheid, u beroepende op het regt maar niet om genade smekende, verkrijgt gij mijne achting, en verdient mijne vriendschap; ik wil u dezen dag blijken van het een en ander geven, wordt mijn vriend, zoo als ik reeds de uwe ben.

TOM JONES.

Ach! noem mij den edelmoedige sterveling aan wien mijn ziel zoo veel verpligting....

FELLAMAR.

Ik zal u mijn naam zeggen, wanneer uwe onheilen zullen hersteld wezen, (*ter zijde.*) hoe zou ik hem die zonder schaamrood te worden kunnen noemen.

(*Hij doet eenige stappen om heen te gaan.*)

TOM JONES.

ô, Mijnheer Alworthij!

FELLAMAR, (*terug komende.*)

Welk een naam hoor ik daar noemen?

TOM JONES.

Dien van mijn weldoender, van mijn Vader.

FELLAMAR.

Zeg liever van een barbaar, die u vervolgt.

TOM JONES en PATRIDGE, (*te gelijk.*)

Hemel! — mijnheer Alworthij?

ALWORTHIJ.

Ik, Milord!

FELLAMAR.

Hoe! zijt gij 't?....

ALWORTHIJ.

Ik ben Alworthij zelve aan wien deze benamingen, durf ik zeggen, nooit gepast hebben.

FELLAMAR.

Tot op dezen dag, mijnheer! waart gij aan mij onbekend; ik was ook wel verre af van te denken dat gij te Londen waart, wat het verdere betreft ik heb gesproken, 't is aan u om u te verantwoorden.

ALWORTHIJ.

Maar waar op dan?

FELLAMAR, (*hem 't papier overgevende dat Blifil getekent had om Tom Jones naar de Eilanden te verzenden.*)

Op dit, mijnheer!

ALWORTHIJ, *na 't gelezen te hebben.*)

Hemel! wat zie ik. ô droefheid!

FELLAMAR.

Is die naam u bekend?

ALWORTHIJ.

Maar al te wel tot mijn ongeluk.

FELLAMAR.

Dit is het nog niet alles, mijnheer! en die Blifil die dit geschrift ondertekend heeft, zoekt uit uw naam overal valsche getuigen tegen Tom Jones.

ALWORTHIJ.

Wat hoor ik! die ellendige! Milord! gij wierdt misleid, hebt medelijden met mijne ongerustheid, zie mijne tranen vloeien over dezen ongeluk. kigen, de tijd eischt spoed, Milord! laat ons heen vliegen om hem te helpen. ô mijn kind! ... ik wil u redden of zelve vergaan.

FELLAMAR.

Onwetende heb ik u beledigd, mijnheer! vergeef het mij, ik beroep gewillig het geen ik gezegt hebbe. (*tegen Jones.*) mijn vriend! geef mij uw hand van vriendschap.

TOM

TOM JONES, (*hem zijn hand zeer eerbiedig toereikende.*)

Milord!

FELLAMAR.

Ik verzeker u, op mijn woord van eer, dat gij dees dag voldoening zult hebben over het leed u aangedaan (*ter zijde*) en van mij ook.

(*Hij vertrekt met Alworthij; de Cipier en Patridge brengen ze uit.*)

V I J F T I E N D E T O N E E L.

TOM JONES, (*een oogenblik alleen, daarna de Cipier en Patridge.*)

Is het een aangename droom, die mij in de kerker de zinnen komt freelen? is 't mogelijk! wagte mij hier zoo veel geluks! Alworthij, mijne Sophie, en gij edelmoedige Lord! kan Jones u tot medelijden verwekken, ach! dan is hij niet meer ongelukkig! — ik wil wel bekennen dat deze dag voor mij onbegrijpelijk is, hoe aangenaam, hoe troostrijk!.... hoe zal deze wonderbare slaap nog eindigen? Hemel! moet ik wenschen of vrezen voor mijn ontwaken?

DE CIPIER, (*ter zijde tegen Tom Jones.*)

Te middernagt — je weet het — als het pik donker is — (*overluid*) zoo je lust hebt kom maar wat bij ons zitten, het is er vrolijker, wij hebben een mooie tuin, je moogt er wel wat in wandelen, om lucht te scheppen, ik geloof dat je het nodig hebt.

TOM

TOM JONES.

Gaarne.

DE CIPIER, (*tegen Patridge.*)

Wijs je Heer den weg. (*Patridge vertrekt met Tom Jones.*) De drommel welk een dag! maar voor drie schellingen aan eten betaald, en een guinje ontvangen, twee honderd pond om hem zijn vrijheid te geven, en dan nog twintig guinjes van ieder van die twee Heeren, waaragtig! al ben ik nog zoo Cipier, ik ben haast verzadigd; nog twee zulke gevangenen! en mijn fortuin is gemaakt.

Einde van het vierde Bedrijf.

V I F D E B E D R I J F.

E E R S T E T O N E E L.

(Het toneel verbeeldt dezelve Zaal van Jufvrouw Miller, als in her eerste en derde Bedrijf.)

BLIFIL, *(alleen.)*

Eindelijk is Square dan vertrokken! die gevaarlijke getuigen kan tot mijn veiligheid niet te ver van de hand wezen.... geen mijner vijanden kan mij thans hinderen. De Brief van mijn Moeder was voor hun een sterk wapen.... maar zij hebben ze niet. — Jones kan niet ontkomen, en de slag waar mede ik hem thans in 't geheim kom te treffen zal hem den doodsteek geven.... maar vroeg of laat ontdekt men toch de waarheid, hoe verborgen ze ook wezen mag; wel nu! dan als dan; ik zal ten minsten geen Broeder meêr hebben.... daar komt mijn Oom, laat ik zijn bijzijn nog zoo lang mogelijk trachten te ontwijken.

T W E E D E T O N E E L.

Jufvr. MILLER, ALWORTHJ, SQUARE.

Jufvr. MILLER, *(Blift ziende heen gaan.)*

Ja ga maar, Verrader! gij zijt hier mijn gevangen. — Hemel! welke eindens hebt gij niet om de onschuld aan den dag te brengen.

A L-

ALWORTHIJ, (*tegen Square.*)

Is 't mogelijk? Blif!

SQUARE.

Ja, mijnheer! zonder u was ik reeds wech, ik meende dat het op uwe orders was dat ik naar 't Kasteel vertrok.

Jufvr. MILLER, (*ter zijde.*)

Weer een nieuw schelmstuk!

SQUARE.

Zoo ik u niet bij toeval ontmoet had was ik reeds ver wech geweest.

ALWORTHIJ, (*met veel aandoening.*)

Ik zie de waarheid wel laat! waar toe hebben mij de jaren en de ondervinding toch gediend! wees zoo goed, Jufvrouw! en vervolg het verhaal, daar de komst van Square ons in gestoord hadt.

Jufvr. MILLER.

Gaarne, mijnheer! Tom Jones, daar uw hart altoos zoo voor genegen was, en die zoo gelasterd werd, wiens geboorte tot heden toe onbekend is gebleven... die waardige Jongeling is uw Neef....

ALWORTHIJ.

Hemel!

Jufvr. MILLER.

De Zoon van uw Zuster — zij heeft stervende in mijne armen er de bekentenis aan mij van gedaan in tegenwoordigheid van mijn Broeder.

AL-

ALWORTHIJ.

Tom Jones is mijn Neef! mijn Zuster was zijn Moeder!

SQUARE.

Hoe is 't mogelijk dat gij er onkundig van zijt?

ALWORTHIJ.

Hemel! zoo ik 't geweten had!

SQUARE.

En het geschrift, dat uw Zuster mij op haar doodbed voor u overhandigde, hebt gij dat dan niet ontvangen, mijnheer?

ALWORTHIJ.

Neen!

SQUARE.

En het geen zij stervende aan mij zeide....

ALWORTHIJ.

Ach! spreek.... ik kan dit niet langer uitstaan!

SQUARE.

„Summer was mijn Echtgenoot, Tom Jones is „mijn Zoon — meldt dit aan mijn Broeder..... „sneek hem dat hij 't mij vergeve, gelijk ik vertrouw „dat de Hemel”.... hier verlieten haar hare kragten; zij stierf, en ik vertrok naar u toe met deze gewichtige boodschap en haar brief; maar gij, mijnheer! gij laagt zelve ter dezer tijd op sterven, en het zoude eene groote onvoorzigtigheid geweest zijn u erkennis van te geven; Blifl! nam aan, u alles te zeggen, wanneer gij beter waart, en ik zette mijn reize naar Bath voort.

AL

ALWORTHIJ, (*met de uiterste aandoening.*)

Indien gij mij de waarheid zegt, zoo is hij een dooze schelm.

SQUARE en Jufvr. MILLER, (*te gelijk.*)

Hoe, twijfelt gij, mijnheer!

ALWORTHIJ.

Ik geloof u. — Maar hij moet overtuigd worden; n vijand zoo behendig is moeilijk te overwinnen; wij moeten, dewijl die verrader het in handen heeft, geen staat maken op het geschrift van mijnuster.

Jufvr. MILLER.

Men kan 't niet weten — laat hij maar hier komen, c heb nog hoop.

ALWORTHIJ.

Doe wat gij goed vindt. (*Jufvr. Miller vertrekt.*)

D E R D E T O N E E L.

ALWORTHIJ, SQUARE, WESTERN, SOPHIE.

WESTERN, (*tegen Sophie.*)

Kom! kom! maar, wij zullen niet tot morgen wachten om naar huis te gaan.

ALWORTHIJ.

Hoe nu! wat doet u de stad zoo spoedig verlaten?

WESTERN.

Wat? raadt eens, ik geef het je in tienem.

ALWORTHIJ.

Is er iets nieuws gebeurt?

WESTERN.

Wel meer dan nieuws, waarachtig! — 't is onge-
looflijk! — voor eerst, zoo weigert de meid je Neef
te trouwen, en ze is koppig in dit stuk.

ALWORTHIJ.

Wanneer het niets dan dat is, zoo dwing haar niet;
ik heb u meermalen gezegt dat wij over het hart van
een ander niets te bevelen hebben — en al gong die
verbindtenis niet voord, zouden wij daarom minder
vrienden zijn?

WESTERN.

Hé! he! — je weet er niet af; je kent de streken
van dit wild niet, de kundigste jager wordt er door
gefopt. Zou je geloven dat zij nu, om mij razend te
maken, met dien verdoemden Lord wil gaan trou-
wen? — he! wat zeg je er van? — is 't niet onge-
looflijk?

ALWORTHIJ.

Kan dat waar wezen?

WESTERN.

Waar wezen? — ja! bij me ziel — ze schrijven
elkanderen.

ALWORTHIJ.

Maar ben je er zeker van?

WESTERN.

Ja! ja! ik heb het gezien.... die Lord is als Ceadon zoo verliefd, 't is om er van te kwijlen..... je hoort niets anders dan van hart en ziel, van sentiment, van dankbaarheid, van hoop, van opoffering, en ik weet niet wat duivel meêr.... het briefje, daar ik zoo even de deern meê betrapt, is vol van die verheeye woorden, daar ik niets van begrijp, haar Tante ondersteunt haar, ze is verzot op de Lords, en ik! ik had tien maal liever Tom Jones.

SOPHIE.

Ach, waarde Vader! gij zijt misleid; 't is geen man dien ik begeer, en zoo ik er een nemen moet, zal ik geen anderen dan van uw hand ontvangen.

WESTERN.

Wel nu, neem dan dien ik je geef.

ALWORTHIJ.

Zagt, mijn Vriend! laat ik eens met Miss Sophie spreken.

V I E R D E T O N E E L.

ALWORTHIJ, SQUARE, WESTERN, SOPHIE,
Jufvrouw MILLER, *een oogenblik daarna*
BLIFIL.

Jufvr. MILLER.

Daar komt mijnheer Blifil aan; gij mijn Broeder ga zoo lang in dit Cabinet, hij meent dat je reeds

K 2

verre

verre van hier zijt; je zult te voorschijn komen als 't nodig is.

(*Square gaat in 't Cabinet.*)

WESTERN.

Wat is er toch te doen?

ALWORTHIJ.

Stil! bid ik u. (*tegen Blifil die inkomt.*) Je brengt den brief van Zuster, mijnheer?

BLIFIL.

Waarde Oom! ik zoek mij te vergeefs te herinneren....

ALWORTHIJ.

Wees voorzigtig, dwing mij niet u er toe te noodzaken. Square heeft u op zijn vertrek naar Bath een brief voor mij overhandigt — ik moet dien hebben — op 't oogenblik!

BLIFIL.

Zoo ik dit raadsel versta, mag ik op 't oogenblik sterven.

SQUARE, (*uit het Cabinet komende.*)

Sterf dan! — een van ons beiden is een meinēdige; indien ik het ben verdien ik ten strengste gestraft te worden, maar indien gij het zijt, mijnheer! kunt gij dit ook niet ontgaan, de regtvaardigheid wil dat wij hier in gelijk staan.

BLIFIL.

Een ieder is tegen mij opgezet!.... wel nu! waar is dan die brief?

Jufvr.

Jufvr. MILLER, (met drift.)

Hier, mijnheer! de Hemel duldt niet dat zoo veel kwaad verborgen blijft — lees maar..... (Zij geeft een papier aan Alworthij.)

ALWORTHIJ.

Kan 't zijn! — ach! 't is haar eige hand. — (Hij leest:) „Ik sterf, waarde Broeder! 't is nu geen tijd
„meer te zwijgen: Bekoord door de verdiensten van
„den Jongen Summer, zoon van uw besten vriend,
„ben ik met hem in 't geheim getrouwd, dewijl ik
„vreesde dat gij nooit uwe toestemming aan deze
„verbintenis zoudt geven, Tom Jones is de vrugt van
„deze vereeniging. Ik ben verzekerd dat gij dezen
„ongelukkigen Jongeling niet onthouden zult dat geen
„waar zijn geboorte hem regt toe geeft; ik zou ver-
„genoegder ten grave dalen, indien ik geen klare
„blijken had van den haat, dien Blifil zijn oudsten
„Broeder toedraagt: Tom Jones heeft een edel een
„aandoenlijk hart, mogt ik dit ook van den ander
„kunnen zeggen! Vaar wel.” Wel nu, mijnheer!

BLIFIL, (met onbeschaamdheid.)

Ik kan niet begrijpen dat de haat zoo ver kan gaan!... een valsch geschrift te vertonen! mij zoo te belasten!.... Jufvrouw Miller! Jufvrouw Miller!....

ALWORTHIJ.

Hij zal tot geen bekentenis komen, dat monster! — hij ontkent het schrift van zijn Moeder — kom hier

ellendige! en herken ten minsten je eigene handtekening.

(Hij vertoont hem het briefje, dat Lord Fellamar hem gelaten had, om Tom Jones naar de Eilanden te zenden.)

BLIFIL, *(verftomd.)*

Wat zie ik!

WESTERN, *(die over den fchouder van Blifil 't briefje gelezen heeft.)*

Ha! fchurk!

BLIFIL, *(voor Alworthij knielende.)*

Ik omhels uwe kniën.

WESTERN.

Zoo je 't hem vergeeft, ben ik eeuwig kwaad op je.

ALWORTHIJ.

Wie, ik? hem vergeven dat hij mij door verfoeilijke leugens tegen zijn eigen Broeder heeft opgezet! dat hij mijn naam misbruikende mij in de eifselijkste voornemens van zijn onmedogend hart zegt te doen delen! dat hij mij medepligtig aan zijn fchelmftukken zegt te maken, en Tom Jones, op mijn naam, uit de ballingschap naar 't fchavot wilde fleepen! *(tegen Blifil.)* geen straf, Monster! is bij ons bekend die voor je zwaar genoeg is; ik geef je aan 's Hemels wraak over; ga! vlugt! en bevrijdt mij voor eeuwig van je weér te zien.

(Blifil gaat heen.)

V I J F D E T O N E E L.

L WORTHIJ, SQUARE, WESTERN, SOPHIE,
Jufvr. MILLER.

ALWORTHIJ.

Bij wat geluk komt gij aan dezen brief?.... wees
zoo goed....

Jufvr. MILLER.

Ik begreep zoo wel als gij, mijnheer! dat zonder den brief Blifil tot geen overtuiging te brengen zou wezen, en dat al wat ik voor den ongelukkigen Tom Jones gedaan had tot mijn schande zou uitvallen. Dan ik ontdekte door een bijzonder geluk dat Blifil een van uw knechts, zijn vertrouweling en een' flegte knaap, in stilte, met een pak papieren, zoo mij bericht wierdt naar Bedford, hadt wech gezonden; en daar ik niets wilde verzuimen om deze gewigtige ontdekking te doen, begreep ik dat het mogelijk was, dat zoo Blifil den brief niet verbrand hadt, hij ze met dien knecht, onder eenige andere geheime papieren naar een zijner goede Vrienden te Bedford zondt, om dat hij ze bij hem niet langer dorst te wagen. Ik zond dan twee vertrouwde vrienden dien knecht met allen spoed agter na, dien zij ook in een herberg nog digt bij de stad aantroffen; zij wikkelden zig met hem in gesprek, en dewijl zij wisten dat hij een liefhebber van den drank was, bragten zij het zoo ver dat hij, beschonken zijnde, zijn papieren vergat; zoo dat het

pak opgeligt, en mij gebragt werdt, het geen ik u ter hand zal stellen, doch mijn ongeduld deedt mij terstond naar den brief zoeken, die mij tot mijn groote vreugd het eerst in de handen kwam.

ALWORTHIJ, (*zijn oogen ten hemel slaande.*)

Groote Hemel!

WESTERN.

Neemje hem voor je Neef aan?

ALWORTHIJ, (*met drift.*)

Jones? wel zekerlijk! —

WESTERN.

Zoo veel te beter dan, dat verandert niets in ons voornemen. — Zie! dat mag men eerst met regt een hupschen schoonzoon noemen; maar geen Blifil, een armhartige jager, slegt van hart, slegt omtrend zijn Broeder, in 't einde slegt in alles! daar integendeel onze vriend Tom altijd naar mijn smaak is geweest; hem ontbrak niets dan een Vader, dien heeft hij nu gevonden, en ergo! geef ik hem mijn Dochter — Sophie! — wat bliefje he! je bent er meê te vreden?

SOPHIE, (*met onderdanigheid.*)

Neen, Vader!

WESTERN.

Wel hoe heb ik 't nu! is het een opgestoke werk om met me den gek te scheren? — ze huilde, ze schreeuwde als of ze vermoord werdt; toen ik er tegen was, liep ze van me af om mijn zin niet te doen, en zie daar nu zeit ze alweer neen, wanneer ik alles toestem.... Maar pas op, wanneer mijn geduld ten einde is.... ik wil....

ALWORTHIJ, (*tegen Sophie.*)

Ik dagt dat Jones u hadt kunnen behagen.

SOPHIE.

Ja mijnheer! ik ben niet ongevoelig voor zijn liefde geweest, en zoo lang hij deugdzaam was heb ik er een eer in gesteld (*ter zijde.*) die ondankbare! zoo hij hadt gewilt, hij had mij gelukkig gemaakt! (*tegen Alworthij*) maar hij heeft zijn woord verbroken, hij heeft zijn trouw, zijn liefde, aan een andere opgedragen, en mijn laatste besluit is om voor altoos van hem af te zien.

ALWORTHIJ.

Mag ik ten minsten weten waar in zijn misdaad bestaat, en of gij wel in 't zekere onderrigt zijt?

SOPHIE.

Ach, mijnheer! daar is geen twijffel aan. Weet dan dat hij nog dezen dag zijn hand en hart aan Ladij Bellaston heeft opgedragen.

ALWORTHIJ.

Aan Ladij Bellaston?

SOPHIE.

Ik heb den brief zelven in handen.

WESTERN.

En zij neemt hem zekerlijk! 't is zoo een friske Jonge (*tegen Jufvrouw Miller.*) je lacht, vind je dat zoo aartig?

ALWORTHIJ.

Wel hoe, Jufvrouw Miller!

Jufvr. MILLER.

Ik lach om een van mijn kunststukken.

WESTERN.

Dat kunststuk is zoo klaar niet.

Jufvr. MILLER.

Het zal 't wel haast wezen; 't is alleen geschied om Ladij Bellaston te misleiden, gelijk Miss Sophie terstond zal toestemmen: mijnheer Jones hadt de eer aan Miladij te behagen; hij was meer verlegen dan verheugd over zijn *Conquête*, om dezelve te ontgaan zonder Miladij schande aan te doen vroeg hij mij om raad. — Ik heb toen dien brief opgesteld, zoo als ze door hem geschreven is, en waar van ik de copij weder ontvangen heb, en dezelve vertonen zal; zoo dat Miss Sophie nu ten duideliĳksten ziet om welke reden de arglistige Bellaston dien brief haar in handen heeft gegeven.

WESTERN.

Wel nu?

SOPHIE.

Wel nu! mijn hart verzekert hem van Sophie: Maar wie van u verzekert mij van zijn leven? terwijl hij, helaas! in ketens gekluisterd....

WESTERN.

Ze heeft, waarachtig! wel gelijk....

Z E S D E T O N E E L.

DE VORIGEN, PATRIDGE, (*komende aanlopen.*)

PATRIDGE, (*tegen Alworthij.*)

Ach, mijnheer! vlieg uit medelijden naar de ge-
van-

vangen is, belet toch mijn armen Meester om niet van droefheid te vergaan.

Allen (te gelijk.)

Hoe nu?

PATRIDGE.

Zoo even heeft hij voor het geregt moeten verscheenen; waar van hij met het bleke van de dood te rug is gekomen, hij zweeg eenigen tijd, eindelijk barste hij uit, „'t is gedaan, deze laatste slag overstelt „mij, naar 't schavot als een schuldige boosdoender „gesleept.... neen ik zal 't niet beleven.”....

ALWORTHIJ.

Laten wij alle gaan, mijn vrienden!

SOPHIE, *(ter zijde.)*

Ongelukkige! — ô Milord! wat hadt gij mij beloofd!

WESTERN, *(met de sterkste gevoeligheid.)*

Vliegen wij alle! — kom ook, mijne Sophie! 't is je Echtgenoot, hij is 't, kom hem het leven weder geven.... je Vader, je plicht alles eischt het.

Allen (Jones ziende.)

Daar is hij.

SOPHIE.

Hemel!

Z E V E N D E T O N E E L.

DE VORIGEN, TOM JONES, Lord FELLAMAR.

TOM JONES.

Sophie!

ALWORTHIJ, (*Jones om den hals vliegende.*)

Zijt gij het waardste Neef!

TOM JONES.

Uw Neef! — ik? — helaas! aan uwe liefde, aan mijne dankbaarheid kan ik niet voldoen.... maar ik begrijp niet.

WESTERN, (*zeer schielijk.*)

Met twee woorden. Je vader was Summer; Blijf je Broer, een helsch gedrogt, je Moeder Alworthij, ik je ouwe vriend, je jagtkameraad, en mijn Dochter je vrouw — kom spoedig een omhelzing.

TOM JONES, (*hem omhelzende.*)

Mijnheer!

WESTERN.

Mijn hupfche Tom! (*Fellamar ziende.*) wat duivel! al weer die Lord.

FELLAMAR, (*grimlachende.*)

Je hebt het altoos op mij verzien.

WESTERN.

Ik heb er ook geen reden toe! — mij te laten afrosfen.

FELLAMAR.

De Officier, dien ik gezonden heb, heeft zig zeer schuldig gemaakt, en is zijn *commisfie* ver te buiten gegaan, dan Jones heeft hem zijn verdiende straf bezorgt, Jones gaat mij nu ook op mijn beurt straffen.

Ik

Ik bemin Miss Sophie genoeg om haar een opoffering te doen van mijn rang en grootheid die bij u zoo hatelijk is; maar de Hemel weet dat ik haar te veel bemin om haar hart te betw's en aan hem, die ik weet dat het hare volkomen bezit. Tom Jones is de gelukkige sterveling die haar liefde verdient. Voor dat Tom Jones zijn geboorte bekend was, hadt hij eene edele ziel, en de glorie die zijn geboorte op hem verspreid heeft maakt hem gelukkiger, maar het voegt er niets tot zijn deugden bij. Aan dien gelukkigen Tom Jones kan ik nu mijn naam noemen. Ik ben Lord Fellamar.

WESTERN.

Je bent een braaf man, dat is beter dan een Lord.

ALWORTHIJ.

Edelmoedig man.

FELLAMAR.

Die naam voegt mij weinig, want ik ben maar gelukkig.

TOM JONES.

Milord! wie meêr dan u....

FELLAMAR.

Wie? mijnheer! 't is Sophie.

TOM JONES.

Ach! ik weet wat zij voor mij gedaan heeft; om mij te redden heeft zij geen geld ontzien.

FELLAMAR.

'T is veel; maar weet dat zij nog meêr gedaan heeft: Ja! om mij over te halen van in uwe belangens te treden heeft zij haar zelve willen opofferen, en vergunde mij, zoo ik u redden kon, de strelende hoop te

te voeden van eens haar Echtgenoot te worden. — Zie daar, mijnheer! wat zij voor u gedaan heeft: wat mij betreft, die door dit voorbeeld zoo wel geleerd heeft, ik begeer haar hand haar niet te ontroven; oordeel over mijn toestand. — Een beminde medevrijer te helpen, en hem overtegeven aan het voorwerp dat hij zelve aanbid, dat moet in uwe oogen een grootsch bestaan wezen — maar wanneer men zelve hem in dien afgrond gestort heeft.... gij schrikt allen!.... wel nu, ja! het is door mij dat heden de cisselijkste onheilen op hem gestapelt wierden; ja! mijnheer! men wapende mij tegen uwe deugd, door een schuldig misbruik te maken van mijn vermogen. — Ik heb het kwaad hersteld dat ik had behoren voor te komen, en ik heb niets meer dan mijn plicht gedaan. (*tegen Sophie.*) dewijl altoos u te beminnen, Miss Sophie! en voor altoos af te zien om u te behagen mijn lot moet zijn, zoo laat een weinig in uwe vriendschap te mogen delen mijne beloning wezen, (*tegen Western*) en gij, mijnheer! in aanmerking van dit alles zoo vergeef aan hem, die zig uw vriend noemt, dat hij een Lord is.

WESTERN.

Je bent bij me ziel een Lord van 't beste ras. Omhels me — je zult bij me komen jagen?

FELLAMAR.

Gaarne — vaartwel, Heeren! (*hij buigt zeer diep voor Sophie, en gaat heen.*)

ACT-

AGTSTE en LAATSTE TONEEL.

DE VORIGEN, (uitgenomen Lord FELLAMAR.)

WESTERN.

Ik zou de Lords wel hebben mogen lijden, zoo ze alle als dezen waren. — Komt, kinderen! je hand.

SOPHIE, (*tegen Jones.*)

Men ontslaat u van een verontschuldiging....

TOM JONES, (*met veel drift.*)

Die ik hoop dat onnodig is (*tegen Alworthij*) maar mijn Broeder?

ALWORTHIJ.

Kan je denken dat ik zwak genoeg zou wezen....

TOM JONES.

Ilij vergat zijn Broeder, helaas! maar moet ik zijn voorbeeld volgen, en den mijnen ook vergeten?

SOPHIE.

Deze handelwijze toont mij uw imborst..... die stelt mij gerust.

TOM JONES.

Ach, mijnheer! genade voor mijn Broeder.

ALWORTHIJ.

Gij verkrijgt ze — zoo dit bestaan zijn hart mogt veranderen!

WESTERN.

Dat denk ik niet, maar me moeten mijn Zuster van dit alles berigt geven; je weet hoe dat ze op de uiterlijkheden gesteld is, en dit huwelijk heeft ze in
haar

haar courant niet gelezen, daar lach ik in mijn vuist om. — Ik ga je dan vereenigen, lieve kinderen! mij dunkt dat ik wel twintig jaar jonger ben geworden. (*tegen Jones.*) En jij! dien ik met zoo veel genoegten mijn schoonzoon zal noemen, beloof mij, mijn Dochter gelukkig te maken, gij kunt wel verzekerd wezen dat zij uw geluk zal bevorderen.

TOM JONES.

Ik durf niet beloven van het hare aan het mijne te doen evenaren. — Ik ken mijn zelven niet in mijn geluk. — Ik gevoel, ó mijne Sophie! dat van dit oogenblik af mijn leven eerst begint. Mijne ongelukken! uwe weldaden! het geluk, dat mij te wagten staat! mijne buitensporigheden! alles staat voor mij in; gelukkig is de geen die zig betert! door u heb ik het gebruik van mijn oordeel weer te regt gekregen, en Jones, die zoo lang met de dwaasheid geworsteld heeft, leeft nu maar alleen voor zijne Sophie, en geeft zig geheel aan haar en aan de deugd over.

Einde van 't vijfde en laatste Bedrijf.

